

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ Δ'.
ΑΡΙΘ. 41

Ἐν Πειραιεὶ Σεπτέμβριος
1886

ΔΙΕΓΧΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΧΙΛΛΕΡΟΥ
ΔΟΝ ΚΑΡΟΛΟΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ ΕΚ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ

ΥΠΟ
Γ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΓΗ

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Συνέχεια προηγουμ. φύλλου).

Δῶμα ἐν τοῖς Ἀνακτόροις.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ
ΔΟΥΣ ΑΛΒΑΣ, ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ.

ΔΟΜΙΝ. Μὲ ἐζητεῖτε; τί συμβαίνει;

ΔΟΥΣ. Σήμερον
σπουδαία τις συνέβη ἀνακάλυψις,
ἐφ' ἧς ἐπόθουν διαφώτισίν τινα.

ΔΟΜΙΝ. Ὅποιαν ἐννοεῖτε ἀνακάλυψιν;

ΔΟΥΣ. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ Δὸν Κάρολος
κἀγὼ ἐν τῷ προδρόμῳ συνηντήθημεν
τῆς βασιλίσσης. Μὲ προσβάλλει. Ζωηρῶς
ἐρίζομεν. Ἡ ἔρις κορυφοῦται. Καὶ
δραττόμεθα τοῦ ξίφους. Ἡ βασιλίσσα,

ἀκούσασα τὸν κρότον, τὸ δωμάτιον
ἀνοίγει κ' ἐν τῷ μέσῳ ρίπτεται ἡμῶν,
καὶ νεῦμα ἐκτοξεύει πρὸς τὸν Πρίγκηπα
δεσποτικῆς ἀμέσως οικειότητος —
Ἐν βλέμμα μόνον — Πίπτει ὁ βραχίον του —
Καὶ πρὸς τὸν τράχηλόν μου ἵπταται εὐθύς —
Αἰσθάνομαι θερμὸν τι φίλημα — κίδου
ἐξηφανίσθη!

ΔΟΜΙΝ. (Μετά τινα σιωπὴν). Εἶναι λίαν ὑποπτον —
Δούξ, ὁμοίόν τι μοὶ ἀναμνησθετε —
Ὅμοιās σκέψεις πρὸ πολλοῦ ἐπάωζον
ἐντὸς τῆς κεφαλῆς μου — Τὸναρ πλὴν αὐτὸ
δὲν τὸ ἐνεπιστεύθη ἐτι οὐδενί.
Ἐπάρχουν ξίφη δίστομα, ἀμφίβολοι
φίλοι — φοβοῦμαι τούτους. Εἶναι δυσχερὲς
τὸ διακρίνειν τοὺς ἀνθρώπους, πλὴν ἐντὸς
αὐτῶν τὸ ἐμβαθύνειν δυσχερέστατον.
Δίσημοι φράσεις ἐμπιστοὶ τυγχάνουσι
προσβεβλημένοι — Ὅθεν τὸ ἀπόρητον
ἐνέθαψα, ὡς ὅτου εἰς τὸ φῶς αὐτὸ
ὁ χρόνος φέρει. Λίαν ἐπικίνδυνον
τυγχάνει τὸ παρέχειν εἰς τοὺς ἀνακτας
τινάς ὑπηρεσίας. Βέλος τολμηρὸν,
ὅπερ ἀποτυγχάνον τοῦ θηράματος,
τὸν κυνηγὸν τιτρώσκει — Ὅτι, λέγω νῦν,
νὰ ἐπομώσω ἡδυνάμην, Δούξ, ἐγὼ
ἐπὶ τῶν Μυστηρίων. Ὅμως θεατοῦ
ἡ μαρτυρία, λέξις τις ὠτακουστοῦ
ἢ καὶ χαρτίου φύλλον, ἐν τῇ πλάστιγγι
βρῦνει μᾶλλον τοῦ ζωηροτάτου μου

αισθήματος — Κατάρτα, ὅτ' εἰς ἔδαφος
ισπανικὸν βιοῦμεν.

ΔΟΥΞ. Διατί αὐτό
τὸ ἔδαφος; —

ΔΟΜΙΝ. Ἐν πάσῃ ἄλλῃ δύναται
Αὐλῇ τὸ πάθος νὰ λησμονηθῇ. Ἐδῶ
τ' ἀπαγορεύουν νόμοι αὐστηρότατοι.
Αἱ ἰσπανίδες ἀνασσαὶ ἀμάρτουσι
σπανίως — τὸ πιστεύω — ὅμως δυστυχῶς
μόνον ἐκεῖ — πλὴν μόνον ἀκριβῶς ἐκεῖ,
ἐνθα ἐπιτυχάνεις, ἐάν δύνασαι,
νὰ τὰς προκαταλάβῃς.

ΔΟΥΞ. Νῦν ἀκούσατε —

Ἀκρόασις ὁ Πρίγκηψ ἔσχε σήμερον
παρὰ τοῦ βασιλέως διαρκέσαντες
περὶ τὴν μίαν ὥραν. Τὴν διοικησιν
ζητεῖ τῆς Φλαμανδίας λίαν ζωηρῶς.
Ἐν τῷ γραφεῖῳ ἤμην κ' ἤκουσα τὸ πᾶν,
ἐκ τῶν δακρῶν τῶμα εἶχ' ὑπερύβρον,
ὅτε ἐπὶ τῆς θύρας συνητήθημεν.
Αἰφνης τῇ μεσημβρίᾳ θριαμβευτικὸν
τὸ ὄφος εἶχε, καὶ ἠγάλλετο, ἐμὲ
ὅτι ὁ ἀναξ προετίμησεν αὐτοῦ.
Τὰ πράγματα ἄλλως ἔχουν, μ' εἶπε, κάλλιον.
Ἐπὶ κρισίν ὁ πρίγκηψ ἀγνοεῖ. Πλὴν πῶς
αἱ ἀντιφάσεις αὐταὶ συμβιβάζονται;
Ὁ Πρίγκηψ χαιρεῖ παραγκωνισθείς. Ἐμοὶ
τὴν εὐνοίαν ὁ ἀναξ ἐξεδήλωσε
δι' ὄλων τῶν σημείων τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.
Τι νὰ πιστεύσω; Ὅντως, τὸ ἀξίωμα
τὸ νέον τοῦτο εἶναι ἐξορία μου
μᾶλλον ἢ χάρις.

ΔΟΜΙΝ. Ὡς ἐκεῖ ἐξίκετο
λοιπὸν ἐκεῖνος; ὡς ἐκεῖ; μία στιγμή
ἐκρήμισε πᾶν ὅτι ἀνεγείρομεν
ἐπὶ τσαῦτα ἔτη; Κ' εἰσθε ἤρεμος,
γαλήνιος τοσοῦτον; Προκισθάνεσθε, ἡμᾶς
τί ἀναμένει, ἐάν γίνη ἰσχυρός; —
Ἐάν ὁ Πρίγκηψ — δὲν εἶμαι ἐχθρὸς αὐτοῦ.
Φροντίδες ἄλλαι τὴν γαλήνην μου ποσοῦν
διὰ τὸν θρόνον, διὰ τὸν Θεὸν ἡμῶν
καὶ τὸν νάον του. Ὁ Ἰνφάντης (ὃν ἐγὼ
γνωρίζω, τὴν ψυχὴν του διορῶ) φρικτὸν
τεχνᾶται σχέδιόν τι, ἀντιβασιλεύς
νὰ γίνη ἐν Τολέδο — σχέδιον φρικτὸν —
καὶ τὴν ἀγίαν πίστιν μας νὰ ἀρνήθῃ.
Πρὸς νέαν ἢ ψυχὴν του ἀρετὴν ὀργῆ,
ἥτις βεβαίως ἐαυτῆς ἀγέρωχος,
οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχει πίστεως.
Σκέπτεται! Φλέγει χιμαίρα παραδόξως

τὴν κεφαλὴν του — Σέβεται τὸν ἄνθρωπον —
Ἡμῶν ν' ἀνάσσει οὗτος, Δούξ, εἰν' ἄξιος;

ΔΟΥΞ. Ὅνειρα μόνον ἴσως καὶ νεανικὴ
ἀλαζονεία, ἥτις μέγα πρόσωπον
νὰ διαδραματίσῃ θέλει. Ἐκλογὴ
αὐτῷ μὴ μένη ἄλλη; Ὁ θεραπευθῆ,
ὅταν ἡμῶν ν' ἀνάσσει ἔλθῃ ὁ καιρὸς.

ΔΟΜΙΝ. Πλὴν ἀμφιβάλλω. Εἶναι ὑπερήφανος
ἐπὶ ἐλευθερίᾳ, καὶ πίεσεως
ἀήθης, ἥνπερ δέον ν' ἀνεχώμεθα
ὅπως τὴν βίαν εἰτα ἐπιβάλλωμεν.
Ἡμῶν νάνασσει ἄρα εἶναι ἄξιος;
Τὸ ἰσχυρὸν του πνεῦμα τῆς πολιτικῆς
θὰ ὑπερακοντίσῃ τὰς γραμμάς ἡμῶν.
Ματαίως ἐπειράθην ἐν ταῖς ἡδοναῖς
τὸ φρόνημά του τ' ἀλαζονικὸν ἐγὼ
νὰ ἐξαμβλύνω. Κρατερώς τὴν δοκιμὴν
αὐτὸς ὑπέστη. — Εἶναι ὄντως τρομερὸν
τοιούτον πνεῦμα ἐν τοιούτῳ σώματι —
Κ' εἶναι ἐξηκοντούτης ὁ δὸν Φίλιππος!

ΔΟΥΞ. Τὰ βλέμματά σας λίαν φθάνουσι μακρὰν.

ΔΟΜΙΝ. Ἡ ἀνασσα κ' ἐκεῖνος σύμφωνοι εἰσιν.
Ἐπολιτῶν ἔρπει ἤδη ὁ ἰός,
τῶν καινοτόμων κ' εἰς τὰ δύο στέρνα των.
Πλὴν μετ' ὀλίγον ἐξαπλοῦται ἄνωθεν
τοῦ θρόνου. Ὡ, γνωρίζω κάλλιστα ἐγὼ
τοὺς Βαλοῦ καὶ πᾶσαν τὴν ἐκδικησιν
τῆς σιγηλῆς ἐχθρᾶς μας ταύτης πρέμωμεν,
ὅταν ἀδυναμίαι καταλάβωσι
τὸν Φίλιππον. Ἀκόμ' ἡ τύχη εὐμενῆς
ἡμῖν τυγχάνει. Ἄς προλάβωμεν!
Ἐν μῆ πάγῃ πίπτομεν ἀμφοτέροι.
Ἐν νεύμα, μία λέξις πρὸς τὸν ἀνακτα
μετὰ ἢ ἄνευ ἀποδείξεως — ἀρκεῖ
νὰ προσπορίσῃ κέρδος ἰκανὸν ἡμῖν,
ἂν σαλευθῇ. Οὐδὲν ἀμφιβάλλωμεν
ἡμεῖς αὐτοί! Πρῶτῳ πείθει ἕτερον
ὁ πεπεισμένος. Καὶ θ' ἀνακαλύψωμεν
ἀκόμη πλείω, ἂν πρὶν ὦμεν βέβαιοι,
ὅτι βεβαίως θὰ ἀνακαλύψωμεν

ΔΟΥΞ. Ἀλλὰ ἰδοὺ τὸ μέγα ἤδη ζήτημα.

Τίς θὰ διαφωτίσῃ τὸν δὸν Φίλιππον;
ΔΟΜΙΝ. Ὅτε ἡμεῖς ἄλλ' οὔτε καὶ ἐγὼ. Λοιπὸν
μάθετε, Δούξ, ὅποιον πρὸ πολλοῦ ἐγὼ
ἐν νῷ μεγάλῳ σχέδιον κυσορῶ.

Πλὴν λείπει, ὅπως τὸν ἡμέτερον δεσμόν
συμπλέξῃ, τρίτος, ὁ σημαντικώτατος
ἡμῶν ἐταῖρος. Ὁ δὸν Φίλιππος ἐρᾷ
τῆς Ἐβόλι. Τὸ πάθος ὑπεδαύλισα,
ὅπερ τυγχάνει εὐνοῦν εἰς τοὺς πόθους μου.

Εἶμαι ὁ πρεσβευτὴς του. — Τὸ ἡμέτερον
ἐκείνην θὰ μυσῶ σχέδιον. — Ἐάν
τὸ ἔργον ἐπιτύχῃ, ἐν τῇ νεαρᾷ
δεσποίνῃ ταύτῃ μέλλει σύμμαχος ἡμῖν
νάναβλαστήσῃ καὶ βασιλίσσα ἡμῶν.
Νῦν εἰς τὸ δῶμα τοῦτο αὐτὴ μὲ καλεῖ.
Τὸ πᾶν ἐλπίζω. ἴσως κόρη Ἰσπανίς
τῶν Βαλοῦ τὰ κρίνα ἐν μῆ νυκτὶ
κατασυντριψῇ.

ΔΟΥΞ. Τί ἀκούω; Ἀληθές
ὅτι ἀκούω εἶναι; Μὰ τὸν Οὐρανόν,
τοῦτο μ' ἐκπλήττει! Ναι, τὸ σχέδιον αὐτὸ
τέλειον πάντῃ εἶναι. Δομινικανέ,
σ' ἀποθανυμάζω, ἤδη ἐκερδίσκαμεν —

ΔΟΜΙΝ. Σίγα! Τίς φθάνει; Εἶναι αὐτὴ —

ΔΟΥΞ. Ἔσομαι

ΔΟΜΙΝ. Καλῶς.

Θὰ σὰς καλέσω. (ὁ Δούξ ἀπέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

ΗΓΕΜΟΝΙΣ. ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ

ΔΟΜΙΝ. Ταπεινότητος ἡμῶν,

Ἡγεμονίς, θεράπων.

ΗΓΕΜ. (βλέπουσα περιέργως τὸν Δούκα ἀπερχόμενον) Εἴμεθ' ἄρα γε
μόνοι; πλὴν βλέπω ἕνα ἔτι μάρτυρα
ἐγγύς σας.

ΔΟΜΙΝ. Πῶς;

ΗΓΕΜΟΝ. Τίς ἦτο πρὸ μικροῦ ἐδῶ;

ΔΟΜΙΝ. Ἦν ὁ Δούξ Ἄλβας, ὅστις σὰς παρακαλεῖ
νὰ τὸν δεχθῆτε μετ' ἐμέ.

Ὁ Δούξ; ἀλλὰ
τί ἄρα οὗτος θέλει; Τὸ γνωρίζετε;

ΔΟΜΙΝ. Ἐγὼ; ἀλλὰ νὰ μάθω μᾶλλον δύναμαι,
τί γεγονός σπουδαῖον χορηγεῖ ἐμοὶ
τὴν εὐτυχίαν, ἣν στεροῦμαι πρὸ πολλοῦ
νὰ ἐπανίδω τὴν Ἡγεμονίδα; Μὴ
ἄρα περίπτωσις τις τέλος εὕρηται
τοῦ ἀνακτος τοὺς πόθους ἐνθαρρύνουσα;
Βασίμως ἄρα ἤλπισα, ὅτι ἡμᾶς
βελτίων σκέψις θέλει πείσει, προσφορὰν
ἀσμένως νὰ δεχθῆτε, ἣν ἀπέριψεν
ἡ ἰδιοτροπία μόνον; Ἐρχομαι
πλήρης ἐλπίδος —

ΗΓΕΜ. Μὴ τὴν τελευταίαν μου
τῷ δὸν Φίλιππῳ ἔφερες ἀπάντησιν;

ΔΟΜΙΝ. Ἀνέβαλον μὴ τοῦτον εἰς τὰ καιρία
πληγώσω. Εἶναι ἔτ', Ἡγεμονίς, καιρὸς.
Δύνασθε ἔτι νὰ τὴν ἐξηδύνητε.

ΗΓΕΜ. Πῶς τὸν προσμένω, ἄγγειλον τῷ ἀνακτι.

ΔΟΜΙΝ. Δύναμαι τοῦτο ἀληθές νὰ θεωρῶ;

ΗΓΕΜ. Μὴ ἄρα εἰν' ἀστείον; — Μοὶ ἐμπνέετε
τρόμον — Πῶς; ὅμως τί διέπραξα λοιπὸν,
ἂν σὺ ἀκόμη — σὺ ἀκόμη ὠχρίαι;

ΔΟΜΙΝ. Ἡγεμονίς, τοιαύτῃ ἐκπληξίς — αὐτὸ
μόλις πιστεύω —

ΗΓΕΜ. Ναι, Σεβασμιώτατε,
ἀλλ' οὔτε καὶ ὀφείλει. Πάντα τάγαθὰ
τοῦ κόσμου θὰ ἠρνούμεν, ὅπως μὴ αὐτὸ
πιστεύσῃτε. Εἰς τοῦτο νῦν ἀρκέσητε
καὶ μὴ πειράσθε νὰ μαντεύσῃτε ποσῶς
εἰς τίνος εὐγλωττίαν σεῖς ὀφείλετε
μεταβολὴν τοιαύτην. Καὶ προστίθημι,
ἵνα παρηγορήσω, Πάτερ μου, ἡμεῖς
τῆς ἀμαρτίας ταύτης δὲν μετέχετε,
οὐδ' ἡ Ἐκκλησία ἔτι, καίτ' ἡμεῖς
ἀποδεικνυτέ μοι, ὅτ' ὑπάρχουσι
καὶ περιστάσεις, ὅτε καὶ τὰ σώματα
τῶν νεαρῶν της θυγατέρων πρὸς σκοποῦς
ἡ Ἐκκλησία διαθέτει ὑψηλοῦς.
Οὐδὲ αὐτὴ! Τοιούτους εὐσεβεῖς σκοποῦς,
ὦ Πάτερ, εἶμαι λίαν ταπεινὴ ἐγὼ
ἢ ὥστε —

ΔΟΜΙΝ. Εὐχαρίστως τοὺς μετακαλῶ
μόλις γενῶσι περιττοί, Ἡγεμονίς.

ΗΓΕΜ. Τὸν βασιλέα νὰ παρακαλέσητε
ἐκ μέρους μου τὴν πρᾶξιν ταύτην τὴν ἐμὴν
νὰ μὴ παρεξηγήσῃ. Ὅτι, πρότερον
εἴμην, καὶ ἔτι εἶμαι. Ἡ κατάστασις
ἤλλαξε τῶν πραγμάτων μόνον ἔκτοτε.
Τὴν προσφορὰν του μετ' ἀγανακτήσεως
ὅτε ἠρνήθη, τότε ὑπελάμβανον
ὠραιοτάτης βασιλίσσης κάτοχον
εὐδαιμόνα ἐκεῖνον. Τῆς θυσίας μου
ἄξιαν ἐθεώρουν τὴν πιστὴν αὐτοῦ
συμβίαν. Τοῦτο τότε — τότε ἐπίστευσα.
Ἄλλ' ἤδη; ἢδ' εἰξέυρω τι καλλίτερον.

ΔΟΜΙΝ. Ὡ, προχωρεῖτε, προχωρεῖτ' Ἡγεμονίς,
Καταλαμβάνω, ἐννοοῦμεθα καλῶς.

ΗΓΕΜ. Ἀρκεῖ. Νῦν συνελήφθη. Οὐδαμῶς ἐγὼ
φείδομαι ταύτης πλέον. Συνελήφθη νῦν
ἡ πονηρὰ ἀλώπηξ, ἡ προδώσασα
τὸν ἀνακτα, τὸ ἔθνος σύμπαν καὶ ἐμέ.
Ἐρᾷ. Τοῦ ἐρωτός της δὲ τεκμηρία
κομίζω, τὰ ὅποια τρόμον εἰς αὐτὴν
θέλου ἐμπνεύσει. Ἀπατᾷ ὁ βασιλεὺς,
ἀλλ' ἄς μὴ μείνῃ ἀνεκδικητός, θεοί!
Τὸ προσωπεῖον τῆς ὑψίστης ἀρετῆς,
τῆς οὐρανιας, ἀποσπᾷ αὐτῇ ἐγὼ,
ἵνα ὁ κόσμος σύμπας τῆς ἀμαρτωλῆς

τό μέτωπον γνωρίζω. Δι' ἐμὲ ἀδελφὰ
δαπάνη ἔσται τοῦτο. Ὅμως θέλω γομαι,
καὶ θρήναός μου ἔσται, ὅτι δι' αὐτὴν
θὰ εἶναι ἀδρότερα.

ΔΟΜΙΝ. Τὸ πᾶν ὄριμον
νῦν λοιπὸν εἶναι. Καὶ μοὶ ἐπιτρέπετε
τὸν Δοῦκα νὰ καλέσω; (ἐξέρχεται)

ΗΓΕΜΟΝ. (ἐκπληκτος) Πλὴν τί σημαίνει τοῦτο;

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ
ΗΓΕΜΟΝΙΣ· ΔΟΥΞ· ΛΑΒΑΣ· ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ

ΔΟΜΙΝΙΚ. (ὀδῆγῶν τὸν Δοῦκα ἐντός) Δοῦξ, ἡ εἰδησις
ἡμῶν βραδέως λίαν φθάνει. Μυστικὸν
ἡμῖν ἀποκαλύπτει ἡ Ἡγεμονίς,
ὅπερ νὰ μάθῃ παρ' ἡμῶν προέκειτο.

ΔΟΥΞ. Καὶ ἡ ἐπίσκεψίς μου ὀλιγωτέρων
λοιπὸν θὰ τὴν ἐκπλήξῃ. Πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς
δυσπίστωτος ἔχω τοὺς ἐμοὺς. Παρόμοιαι
ἀποκαλύψεις ὄμμα γυναικὸς ζητοῦν.

ΗΓΕΜΟΝ. Ἀποκαλύψεις τίνας ὀνομάζετε; —

ΔΟΜΙΝ. Ἡγεμονίς, ποθοῦμεν νὰ γνωρίσωμεν,
εἰς ποῖον μέρος καὶ ὅποιαν ὥραν σεῖς —

ΗΓΕΜ. Ἔστω! τὴν μεσημβρίαν λοιπὸν αὐριον
σᾶς περιμένω. Ἐχὼ λόγους ἰσχυροὺς
τ' ἀπόρητόν μου τοῦτο τ' ἀξιοποιῶν
νὰ μὴ ἀποσιγήσω εἰς τὸν ἀνακτα.

ΔΟΥΞ. Τοῦτο κίεμ ἐνταῦθα ἔφερε. Αὐτὸ
εὐθὺς νὰ μάθῃ πρέπει. Τοῦτο παρ' ἡμῶν,
νὰ μάθῃ δέον, παρ' ἡμῶν, Ἡγεμονίς.
Διότι τίνα θὰ πιστεύσῃ ἔτερον
εἰμὴ τὴν φίλην σύντροπον, τὴν ἀγρυπνον
τῆς γυναικὸς σου.

ΔΟΜΙΝ. Τίνα ἄλλον ἢ ὑμᾶς
ἦτις μόλις θελήσῃ, δύναται αὐτοῦ
ἀπειρώς νὰ δεσπότη;

ΔΟΥΞ. Ὁ ἐχθρὸς ἐγὼ
τοῦ δὸν Καρόλου ἐκνήρυχθη.

ΔΟΜΙΝ. Τοῦτ' αὐτὸ
εἰκάζουσι συνήθως καὶ περὶ ἐμοῦ.
Εἶν' ἐλευθέρᾳ ἡ Ἡγεμονίς. Ἐκεῖ
ἐνθα ἡμεῖς ἀνάγκη νὰ σιγήσωμεν,
ὑμῶν καθῆκον εἶναι νὰ λαλήσῃτε,
καθῆκον τοῦ βαθμοῦ σας. Ὁ δὸν Φίλιππος
οὐδὲ μᾶς ἐκφεύγει, ἂν τὰ νεύματα
ὑμῶν ἐπηρεάσουν, τότε φέρομεν
τὸ ἔργον μας εἰς πέρας.

ΔΟΥΞ. Ὅμως πάραυτα,
ἀμείως δέον νὰ συμβῇ. Πολύτιμοι
εἶν' αἱ στιγμαί. Ἐκάστη ὥρα δύναται
νὰ μοὶ κομίσῃ ἴσως τὸ διάταγμα
ὅπως ἀναχωρήσω.

ΔΟΜΙΝ. (μετὰ τινα σκέψιν πρὸς τὴν Ἡγεμ.) Ἐὰν γράμματα
εὕρισκοντο; ἐν γράμμα ὄντως συλληφθὲν
τοῦ δὸν Καρόλου ὧδε θὰ συνέτεινεν —
Ἴδωμεν — Ὅντως; — Ναι — ὑμεῖς ὑπνώττετε
ἐν τῷ ἰδίῳ δώματι — μοὶ φαίνεται —
μετὰ τῆς βασιλείσεως.

ΗΓΕΜ. Εἰς τὸ πλάγιον.
Πρὸς τί;

ΔΟΜΙΝ. Ποῖος γνωρίζει τὰ ἀνάκτορα!
Γνωρίζετε, τὴν κλεῖδα ποῦ ἡ ἄνασσα
τοῦ κιβωτίου κρύπτει;

ΗΓΕΜ. (σάννου) Τοῦτο δυνατόν
ν' ἀποκαλύψῃ καὶ — δυνατόν —
νὰ εὕρω τὸ κλειδίον δυνατόν, φρονῶ —

ΔΟΜ. Γράμματα χροῖζουσι κομιστοῦ — Ἡγεμονίς,
ἡ συνοδεία εἶναι πολυάριθμος
τῆς βασιλείσεως — Τέλος νὰ συλλάβωμεν
δυνάμεθα τὰ ἴχνη — Ὁ χρυσὸς πολὺ
ἰσχύει —

ΔΟΥΞ. Τίς γνωρίζει, ἂν ὁ Κάρολος
ἐμπιστοὺς ἔχει;

ΔΟΜΙΝ. Οὐδὲ ἔνα, ἔνα κ' ἄν
ἐν πάσῃ τῇ Μαδρίτῃ.

ΔΟΥΞ. Τί παράδοξον!
ΔΟΜΙΝ. Πιστεύσατέ με. Πᾶσαν τὴν Αὐλὴν αὐτοῦ
καταφρονεῖ. Ἐνδείξεις ἔχω.

ΔΟΥΞ. Ἀλλὰ πῶς;
Νῦν ἐνθυμοῦμαι, ὅτε ἐκ τοῦ δώματος
ἐξῆλθον τῆς ἀνάσσης, τὸν δὸν Κάρολον
μετὰ τινας τὸν εἶδον ἀκολουθοῦντες
κρυφίως ὁμιλοῦντα —

ΗΓΕΜ. (ταχέως διακόπτουσα) Ἄλλ' οὐχί! οὐχί!
θὰ ἦτο — ἴσως ἦτο ἄλλο τι.

ΔΟΜΙΝ. Ἡμεῖς
δυνάμεθα ἐπίσης νὰ τὸ μάθωμεν; —
Ἴποπτος εἶναι ὄντως ἡ περίπτωσις — (τῷ Δοικί)

Καὶ ἀγνοεῖτε τὸν ἀκλόουθον ὑμεῖς.

ΗΓ. Παιδαριώδη! Τί θὰ ἦτο ἄλλωστε;
Ἄρκει νομιζῶ τοῦτο. Πρὶν λοιπὸν ἐγὼ
τὸν βασιλέα ἴδω, ἔτι θέλωμεν
ἀλλήλους ἴδει. Ἐν τῷ μεταξύ πολλὰ
θὰ ἀποκαλυφθῶσι.

ΔΟΜΙΝ. (ὀδῆγῶν αὐτὴν κατὰ μέρος) Δύναται λοιπὸν
ὁ ἄναξ νὰ ἐλπίζῃ; Ἄρα δύναμαι
νὰ προειδοποιήσω τοῦτον; Ἀληθῶς;
Καὶ τίς στιγμὴ ὠραία τὴν ἐκπλήρωσιν
τῶν πόθων του θὰ φέρῃ τέλος; Ἐτι νῦν;

ΗΓΕΜ. Μετὰ τινας ἡμέρας γίνομ' ἀσθενής
καὶ τῆς ἀνάσσης, ὡς ὑπάρχει ἔθιμον,
θὰ μὲ ἀπομακρύνουν, ὡς γνωρίζετε.

Τότε θὰ μείνω ἐν τῷ δωματίῳ μου.

ΔΟΜΙΝ. Εὐδαίμων! Καὶ τὸ μέγα ἐκερδίσαμεν
παιγνίδιον! Ἀπάσας προκαλοῦμεν νῦν
τὰς βασιλίσσας —

ΗΓΕΜ. Ἀκροάσθητε! Ἐμὲ
ἐντός ζητοῦν — Ὑπάγω πρὸς τὴν ἄνασσαν.
Θὰ ἴδωμεν ἀλλήλους πάλιν. (σπουδῆ ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ
ΔΟΥΞ· ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ

ΔΟΜΙΝ. (μετὰ τινα παῦσιν, καθ' ἣν ἀκολουθεῖ αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματός)

ΔΟΥΞ. αὐτὰ
τὰ ῥόδα καὶ αἱ μάχαι ὑμῶν —

ΔΟΥΞ. Καὶ ὁ σὸς
Θεὸς — τότε προσμένω καὶ τὸν κεραυνόν.
ὅστις θὰ μᾶς κρημνίσῃ! (ἀπέρχονται)

(ἐπεταὶ τὸ τέλος τῆς Β'. Πράξεως). (*)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΑΚΗ
ΥΠΟ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΕΤΡΙΔΟΥ
Ἡπειρώτου, σχολάρχου, νῦν δὲ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Πειραιεὶ
ἐκπαιδευτηρίου Τσοῦμα.

Β'.
(*) Ἰδε προηγ. φύλλον.

(**) Ἡ οἰκογένεια Πετροπουλάκη κατάγεται ἐκ τοῦ χωρίου
Κελεφᾶ τοῦ δήμου Οἰτύλου ἡμιονίου ἐπαρχίας, ἀπέχον ἐκ
τῆς Ἀρουπόλεως σχεδὸν μίαν ὥραν ἐν τῇ Κελεφᾷ ὑπάρχει
φρούριον, ὅπερ ἐκτίσθη πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ λιμένος Οἰτύλου
ὑπὸ τῶν Βενετῶν. Παρὰ τῇ Κελεφᾷ δὲ ὑπάρχει καὶ πύργος τοῦ
Βοζῆ, ἐξ οὗ ἔλκει τὸ γένος ὁ Δημήτριος Πετροπουλάκης, πατὴρ
τοῦ Λεωνίδα Πετροπουλάκη. Ὁ δὲ Βοζῆς οὗτος ὑπέρξει διάσημος
κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, διότι συγκεντρώσας τοὺς Μανιάτας
ἔξωσε τοὺς Ἐνετοὺς ἐκ τοῦ φρουρίου, καὶ ἠλευθέρωσε τὸν τό-
πον ἐπιδραμόντων δὲ τῶν Τούρκων, ἐπολέμησε καὶ αὐτοὺς
ἀλλ' ἐπιτέλους μὴ δυνηθεὶς νὰ ἀντίξῃ, καὶ μὴ ἀνεχόμενος ὑπο-
ταγῆν, ἀνεχώρησε κατοικήσας εἰς Παληοκάλιζαν, ἀπέχουσαν
τῆς Κελεφᾶς 1 1/2 ὥραν περίπου ἀπέναντι τοῦ χωρίου Βα-
χοῦ τοῦ δήμου Καρουπόλεως τῆς ἐπαρχίας Γυθείου· ἐν δὲ
τῇ Κελεφᾷ ἔμεινάν τινες τῶν ἀπωτέρω συγγενῶν του· ἐν δὲ
τῇ Παληοκάλιζᾳ ἔμεινε ὀλίγον χρόνον διότι, ὡς φαίνεται
καὶ ἐκεῖ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀντίξουν εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν
Τούρκων· ἐκ τῆς Παληοκάλιζας κατόκησαν εἰς Πάντισαν
πρωτεύουσάν ἤδη τοῦ δήμου Μαλευρίου τῆς ἐπαρχίας Γυ-
(*) Κατὰ παραδρομὴν ἐγράφη εἰς τὸ προηγ. φυλλάδιον ἔπεται τὸ
τέλος τῆς Β' πράξεως ἀντὶ ἔπεται συνέχεια.

(**) Συνεγράφη τοῦτο τὸ ἱστορικὸν κατ' αἰτήσιν μου, ὑπὸ τοῦ κ. Κού-
σκουρη, ὅθεν δὲν ἐνὶ ἡμέτερον ἔργον. Α. Πετρ.

θείου, ἐνθα ἠκοδόμησαν εἰς δύο ἐπικαιροτέρας θέσεις, εἰς τὴν
μὲν Πύργον, εἰς δὲ τὴν ἄλλην Παλάτιον, ὅπερ καὶ νῦν τὰ
ἐρείπια σωζόμενα οὕτω καλοῦνται· κάτωθεν δὲ τοῦ πα-
λατίου ἠκοδόμησαν καὶ ναὸν καλούμενον Ἁγίου Σπυριδῶνα,
ὅστις καὶ σήμερον ὑπάρχει καθολικὸς ναὸς τοῦ χωρίου ἐκείνου,
ἔξωθεν δὲ αὐτοῦ ὑπάρχει πλατεῖα καὶ πολλὰ καταλύματα
τῆς κωμοπόλεως. Κατοικησάντων δὲ ἐκεῖ ἐδόθη τὸ ἐκκλησια-
στικὸν προνόμιον τοῦ νὰ μεταβαίνῃ ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἐπαρ-
χίας κατ' ἔτος τὴν δευτέραν τοῦ Πάσχα καὶ συνοδεύῃ τὴν
λιτανεῖαν, ὅπου καὶ νῦν ὑπάρχει τὸ ἔθιμον ἐν Λακωνίᾳ τοῦ νὰ
βγάζουν εἰκόνας καὶ σταυροὺς, ὅπερ καὶ τοῦ σταυροῦ καλεῖ-
ται ἡ ἡμέρα αὕτη. Μετὰ παρέλευσιν τινῶν ἐτῶν ἤλθον τινες
ἐκ τῶν μεινάντων συγγενῶν τοῦ Βοζῆ ἐκ Κελεφᾶς καὶ κα-
τόκησαν ἐκεῖ ὅπου καὶ λαμπρὰς οἰκοδομὰς ἔχουσι κατοικοῦν-
τες καὶ νῦν. Ἡ οἰκογένεια αὕτη τοῦ Βοζῆ δὲν ἠρέσθη
εἰς τὰς κτήσεις τῆς Πανίτσης, ἀλλὰ συνέλαβε τὸ σχέδιον νὰ
ἐξώσῃ τοὺς Τούρκους ἐκ τῶν μερῶν Λίμνης, Ζευγολατιῶ, Πασ-
σαβᾶ, καὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Μαυροβουνίου, Σελίντισας καὶ
τῶν περὶ διαφόρων ἄλλων μερῶν· συνεννοήεις δὲ οὗτος ὁ
Μιχαὴλ Βοζῆς ἢ Πετροπουλάκης μετὰ τῶν Καβαλλιεριάνων
ἢ Μανολιάνων, κατοικούντων ἐν Καρουπόλει, καὶ τῶν Γρη-
γοριάνων, κατοικούντων τότε εἰς Σκουτάρη, τῶντι συνεκέντρω-
σε τοὺς Μανιάτας καὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν ἔγεινε
κύριος τῶν πεδινῶν μερῶν τῆς ἐπαρχίας Γυθείου, περιορίσας
τοὺς Τούρκους ἐντός τοῦ φρουρίου Πασσαβᾶ· γενόμενοι δὲ κύ-
ριοι τῶν μερῶν αὐτῶν διένειμον οἱ τῆς οἰκογενείας μεταξὺ τῶν
τὰς κτήσεις τῶν, καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ Βοζῆς ἢ Πετροπουλάκης
ἔλαβεν ὡς μερίδιον τὴν πεδιάδα καλούμενην Λίμνην τοῦ Ποσει-
δάωνος ὅπου καὶ νῦν ὑπάρχει, ἐν ἣ ἔκτισαν πύργον καὶ ναὸν Ἁ-
γίου Πέτρος, ὅπου καὶ νῦν σώζεται, τὰς θέσεις Λιμπερτό (ἤτοι
λιμπερτά), Κουτουμοῦ, Μαλιαρῆ σικιά, Μαρούλια, Ράχη καὶ
Ζαροκάλυθο, αἵτινες κατοικήθησαν καὶ φέρουσι τὴν αὐτὴν ὀνο-
μασίαν, εἶναι δὲ καὶ ἄλλαι ἀκατοίκητοι φέρουσι ὀνομασίαν
τουρκικῶν ὀνομάτων, καθὼς Τσαϊλάκι, Μώτη πηγάδι, Σουλεϊ-
μανάκι, Ἀγαδέικα, καὶ ἄλλας ἀς συντομίας χάριν παραλείπομεν.
Οἱ δὲ Καβαλλιεριάνοι ἢ Μανολιάνοι, ἐξ ἧν προέρχεται ἡ κληρο-
νομία τοῦ Ἡλία Βοῖδῆ Μαυρομιχάλη ἐκ τῆς προαποθανούσης
συζύγου του, ἔλαβον ὡς μερίδιον τὸ Ζευγολατιῶ τοῦ Πασσαβᾶ
ἢ Μανολάκη, οἱ δὲ Γρηγοριάνοι τὴν κοιλάδα τοῦ Μαυροβου-
νίου καὶ τὴν Σελίντισα, διότι τὸ Γύθειον τότε ἦτο ἔρημον
καὶ ἐντελῶς ἀκατοίκητον, τὸ ὅποιον κατοικήθη ἀπὸ τοὺς κα-
ταδικωμένους ἀρματωλοὺς τῆς Πελοποννήσου. Μὴ δυνηθέν-
τες οἱ Τούρκοι νὰ ἀνακτήσωσι τὰ ἀπολεσθέντα μέρη τῶν καὶ
διὰ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ Πασσαβᾶ Τούρκοι
τὸ ὅποιον εἰσέτι διετήρουν, μετεχειρίσθησαν τὸ ἀπατηλὸν καὶ
δόλιον μέσον, τοῦ νὰ συνθηκολογήσωσι δηλ. νὰ μένουν καὶ
οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ἀνενόχλητοι, τότε ἐκάλωσαν αὐτοὺς (τοὺς
κατακτητὰς) εἰς Τρίπολιν νὰ πραγματοποιήσωσι μετὰ τοῦ
Πασσᾶ τὴν συνθήκην μεταβάντες λοιπὸν ὁ Μιχαὴλ Βοζῆς
ἢ Πετροπουλάκης μετὰ τοῦ Δ. Γρηγοράκη, (ὁ Καβαλλιε-

ράκης ἢ Μανολάκης κατὰ τὰ συμπεφωνημένα δὲν μετέθη), συνελήφθησαν, καὶ ἀπεφασίσθη ἡ διὰ παλουκίου θανατικὴ ποινὴ αὐτῶν, ἣτις καὶ ἐξετελέσθη πρὶν δὲ ἐκτελεσθῆ ἡ θανατικὴ αὐτῶν ποινὴ, ἐξωμολογήθησαν, ὁ δὲ Μιχαὴλ Βοζῆς ἢ Πετροπουλάκης ἔδωκε καὶ διαθήκη πρὸς τὸν πνευματικόν, δι' ἧς διένειμε τὰ κτήματά του εἰς τρεῖς ἴσα μερίδια, εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰωάννην καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς του Πετρόπουλον καὶ Σπύρον, παρήγγειλε δὲ ἐν τῇ διαθήκῃ πρὸς τοὺς συγγενεῖς του καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς Μανιάτας νὰ ἐκδικήσουν τὸ αἷμά του ἐντὸς 40 ἡμερῶν καὶ ὅτι οὐδέποτε χριστιανὸς νὰ διδῇ πίστιν εἰς περιετμημένους Ὀθωμανούς, παρεκάλει δὲ τὸν πνευματικόν καὶ τὸν ὥρισεν νὰ τὴν ἀποστείλῃ, τὴν ὁποίαν καὶ ἀπέστειλε· ληφθεὶς δὲ τῆς διαθήκης κατὰ τὴν ἐνάτην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ θανάτου του, ὅτε ἐκλαίον τοὺς νεκροὺς κατὰ τὸ Μανιατικὸν ἔθιμον, ἅπαντες οἱ παρευρεθέντες ταύτοχρόνως ἐν μιᾷ φωνῇ ἐφώνησαν ἐκδικήσιν! ἐκδικήσιν! εἰδοποίησαν δὲ τοὺς Μανιάτας ὅτινες συγκεντρωθέντες ἐπετίθησαν κατὰ τοῦ φρουρίου Πασσαβᾶ, τὸ ἐπύρηνον μετὰ διήμερον ἐπίθεσιν, σφάζαντες ἅπαντας τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ Ὀθωμανούς, καὶ οὕτως ἀπηλλάγη ἐντελῶς ἡ Λακωνία ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1790 οἱ Πετροπουλάκιδες κατόικουν ὅπου καὶ νῦν κατοικοῦσι ἐν Ῥάχῃ, κτίσαντες καὶ ναὸν (Γέννησιν τῆς Θεοτόκου) ὅπου καὶ σήμερον ὑπάρχει, κάτωθεν δὲ τοῦ χωρίου φκοδόμησαν καὶ μονῆριον ὀνομαζόμενον «Ζωοδόχος Πηγὴ» ὅπου καὶ νῦν σώζεται ἡ δὲ Ῥάχῃ ὑπέρεκειται τῆς πεδιάδος λίμνης, διὰ νὰ δύνανται εὐκολώτερον νὰ προστατεύωσι τὰς παρὰ τῶν ὀθωμανῶν κτήσεις των, διετήρησαν δὲ καὶ τὰ τῆς Πανίτης μέγρις ἐσχάτων. Κατὰ δὲ τὴν πρώτην 10ετίαν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὁ τότε μπέης τῆς Μάνης Ἀντωνόμπεης παρεπονήθη πρὸς τὸν Πασσᾶν τῆς Πελοποννήσου ὅτι οἱ Πετροπουλάκιδες ἐλάμβανον τὴν Ντοάναν, ἣτοι τὰ Τελωνειακὰ τέλη ἀπὸ τοὺς διερχομένους ἐκ τῆς θέσεως λίμνης, διότι δι' αὐτῆς διέρχεται ἡ πρὸς τὸν Μισθρᾶν, νῦν δὲ Σπάρτην καὶ Γύθειον ἄγουσα ὁδὸς, ὡς καὶ εἰς τοὺς περισσοτέρους δήμους τῶν ἐπαρχιῶν Λακεδαιμόνος· τότε ὁ πασσᾶς διέταξε ἅπαντας τοὺς ἐν Λακεδαιμόνῃ, τούρκους νὰ ἐκστρατεύσων κατ' αὐτῶν, ὅτινες καὶ ἐξεστράτευσαν προεξαρχόντων τῶν ὀθωμανῶν Μουσαῖα, καὶ Χονδρουλιᾶ ἐπίσης καὶ ὁ Ἀντωνόμπεης μὲ ὅσους ἠδυνήθη Μανιάτας· συνεποσοῦντο δὲ ἅπαντες οἱ πολιορκηταὶ εἰς 3,000 περίπου ἢ ἐπίθεσις ἐγένετο μετὰ μεγίστης μυστικότητος τὴν 14 Ἰουλίου ἐποχῇ, καθ' ἣν ἐτρέψον τοὺς ἀμπελωνὰς των, καὶ τοῦτο, ἵνα εὗρωσι τοὺς Πετροπουλάκιδες ἀπαρασκεύους, εὐτυχῶς ὅμως οὗτοι προέλασαν καὶ κατέλαβον, μετὰ μεγίστης ὁμοῦ δυσκολίας, τὰς θέσεις των, ὅπου καὶ ἤρχισεν ὁ πόλεμος διαρκέσας ἕνα μῆνα· Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας πλείστοι τούρκοι ἐφρονεύθησαν, ἐν οἷς καὶ ὁ Χονδρουλιᾶς, ἐξ οὗ καὶ ἡ θέσις εἰς τὴν ἐφρονεύθη, καλεῖται ἐτι Χονδρουλιᾶ, μὴ δυνήντες δὲ οἱ πολιορκηταὶ νὰ τοὺς κυριεύσωσιν, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν, λαβόντες ἐκ τῆς οἰκογενείας ὡς ἡμέρους τὰ δύο τέκνα του Παναγιωτάκη καὶ

Πιέρον Πετροπουλάκη Πετρόπουλον καὶ Μιχαὴλ, καὶ ἐσυμφώνησαν εἰς τὸ μέλλον οἱ Πετροπουλάκιδες νὰ παραιτηθῶσι τῆς φορολογίας τῶν τελωνειακῶν τελῶν, τοὺς δὲ ἡμέρους παρίλαβεν ὁ μπέης, τοὺς ὁποίους μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ ἐξαναγκασθεὶς ἀφῆκεν ἐλευθέρους, κατεδάφισαν δὲ τὸν Πύργον εἰς τὴν θέσιν Κοτρώνια, τὸν ὁποῖον οἱ πολιορκηταὶ εἶχον ἀνεγείρει κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας, τοῦ ὁποῖου τὰ εἰρήπια ἐτι σώζονται ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Κοτρώνια.

Ἀρξαμένου δὲ τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος αἰσιῶς, οὗτοι εἶχον προηγουμένως μνηθῆ τὰ μυστήρια τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ἐκ τοῦ Περραιβοῦ καὶ Παναγιώτου Γιατράκου, ὅτινες ἦλθον εἰς Λίμνην καὶ συνονήθησαν μετὰ τοῦ Παναγ. Πετροπουλάκη, πατρὸς τοῦ Δημητρίου, περὶ τῶν ληπτέων μέτρων. Κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τούτου ὁ Δημήτριος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Πετροπούλου συμμετέσχον τῶν πλείστων ἐν Πελοποννήσῳ μαχῶν, οἷον τῆς πτώσεως τῆς Τριπόλεως, Νεοκαστροῦ καὶ πολλῶν ἄλλων μερῶν ἔχοντες ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τῶν πολλῶν τῶν συμπατριωτῶν των. Κατὰ δὲ τὰς συνελύσεις ἐξελέχθησαν ὡς πληρεξούσιοι ὁ Παναγιώτης Πετροπουλάκης καὶ ὁ υἱὸς του Πετρόπουλος. Ὅτε ἦλθεν ὁ Κυβερνήτης ἐν Ἑλλάδι ὁ ἀδελφός του Πετρόπουλος κατὰ διαταγὴν του ἐσχημάτισε τάγμα Λακωνικόν, μετὰ δὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως Ὁθωνος ὁ Δημήτριος Πετροπουλάκης ἔλαβε τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ τῶν ἀκροβολιστῶν καὶ διεκρίθη τότε κατὰ τὴν Μεσσηνίαν πρὸς καταστολὴν τῆς ἀναφανείσης στάσεως, ἐξελέγχθη δὲ καὶ μέλλος τῆς συστηθείσης ἐν Λακωνίᾳ ἐπιτροπῆς ὑπὲρ τῶν ἐκ δουλεύσεων κατὰ τὸν ἀγῶνα· μετὰ δὲ τὴν μεταβολὴν τῆς 3ης Ἰουλίου τοῦ 1843 ἐξελέχθη πληρεξούσιος τῆς Συνελεύσεως. Κατὰ δὲ τὴν 8ην βουλευτικὴν περίοδον ἀποκλεισθεὶς παρὰ τῆς τότε Κυβερνήσεως τοῦ νὰ γίνῃ βουλευτής, ἐνῶ ἠγαπᾶτο παρὰ τῶν συμπατριωτῶν του ἐστασίασεν, ἡ δὲ Κυβερνήσις κατηδάφισε τὸ ἐν Πανίτῃ Παλατιόν του, οὗ μέρος πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀνοικοδομήσῃ ἠναγκάσθη τότε νὰ καλέσῃ εἰς τὰ ὄπλα τοὺς συμπατριώτας του καὶ διαμαρτυρηθῆ κατὰ τῶν ἀδικῶν ἐπιθέσεων συναθροίσας λοιπὸν κατὰ τὸ 1845 ἱκανὸν ἀριθμὸν ἀνδρῶν κατέλαβε τὸ Παλιόκαστρον τῆς Μπαρδουσίας, κείμενον ἐν τῷ δήμῳ Μελιτινῆς τῆς ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος, ἐκεῖ πολιορκηθεὶς καὶ πολεμήσας ἐπὶ τινὰ χρόνον ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους ν' ἀναχωρήσῃ καὶ καταφύγῃ εἰς Ἐπτάνησον, ὅπου καὶ διέμενε δύο ὄλα ἔτη· ἐπανῆλθε δὲ ἐκεῖθεν τὸ 1848 καὶ ἐξελέχθη βουλευτής κατὰ τὸ 1850 καὶ ὡς τοιοῦτος ἐξελέγετο μέχρι τοῦ 1858, ὅτε ἕνεκα γῆρατος ἀποσυρθέντα τῶν πολιτικῶν διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λεωνίδα. Κατὰ δὲ τὸ 1864 ὁ Δημητ. Πετροπουλάκης μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ ἀδελφῶν Γεωργίου καὶ Ἀναστασίου καὶ μετὰ ἱσχυροῦ Λακωνικοῦ σώματος ἐξεστράτευσαν εἰς Ἡπειρον καὶ Θεσσαλίαν, ἐκεῖ συνάψας δύο σπουδαίας μάχας ἐν Καλαμπάκῃ κατὰ 7000 ὀθωμανῶν, ἀνεδείχθη νικητής, καὶ ἔλαβε δύο σπουδαίας πληγὰς τὴν μὲν κατὰ τὸν βραχίονα, ὅστις καὶ κατέστη ἄχρηστος, τὴν δὲ κατὰ τὸ ὑπογάστριον καὶ

πολλὰς ἄλλας ἐλαφρὰς κατὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματός του. Κατὰ δὲ τὴν Ὀκτωβριανὴν μεταβολὴν ὅτε τὸ Κράτος ἐταράσσεται ὑπὸ ἐμφυλίων διαπληκτισμῶν ὁ Δημήτριος Πετροπουλάκης μεγίστην ἐν Λακωνίᾳ ἐπιρροὴν ἐξασκῶν δὲν ἠθέλησεν οὐδόλως ν' ἀναμιχθῆ εἰς ταύτην, ἀλλ' ἐμερίμνα μόνον ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος, ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἀρχῶν ἐφρόνει τὰ τοῦ Ὁθωνος δὲν ἀνεγνώρισε τὴν νέαν τάξιν τῶν πραγμάτων, κατεδιώχθη ὑπὸ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ἣτις δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν παραβλάψῃ, κατέθεσεν μόνον τὰ ὄπλα ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ νεαροῦ βασιλέως Γεωργίου, καὶ ὑπήχθη ὑπὸ τὸ σκήπτρον αὐτοῦ ὡς πιστὸς ὑπήκοος. Ὅτε κατὰ τὸ 1866 ἐξερράγη ἡ ἐν Κρήτῃ ἐπανάστασις ὁ Δημήτριος Πετροπουλάκης μετέβη εἰς Κρήτην κατὰ τὴν 24 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ τῶν ἀτμοπλοίων «Πανελληνίου» καὶ «Υἰδρας» μετὰ 600 περίπου ἐθελοντῶν Λακωνῶν καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος· ἠκολούθησαν δὲ αὐτὴν κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λεωνίδα λοχαγός καὶ βουλευτής, ὁ ἀδελφός του Μιχαὴλ καὶ ὁ ἐγγονός του Γεώργιος· ἐκεῖ μεταβὰς νέαν ἔδωκε ζῶν εἰς τὴν ἐκπνεύσαν ἐπανάστασιν.

Κατὰ δὲ τὸν μῆνα Μάϊου τοῦ 1867 ὁ ἀδελφός αὐτοῦ Ἀναστάσιος καὶ οἱ ἀνεψιοὶ του Δημήτριος καὶ Πέτρος δι' ἐξόδου τοῦ Δημητ. μετέβησαν καὶ οὗτοι μετὰ Λακωνικοῦ σώματος εἰς Κρήτην. Κατὰ δὲ τὴν ὑπὸ τὸν Ὁμῆρ Πασσᾶ ἐν Λασιθίῳ γενομένην μάχην τὴν 21 Μαΐου ὁ Δημήτριος ἐπεσεν ἡρωικῶς μαχόμενος εἰς τὴν θέσιν Καρᾶ-Λιγκαδὶ μετὰ τινῶν συμπατριωτῶν του. Κατὰ τὸν Ὀκτώμβριον τοῦ 1867 (μετὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἐπανάστασεως) καταβλήθεις ὑπὸ τοῦ γῆρατος ἢ τῆς ἀσθενείας (ἣτις καὶ εἰς θάνατον τὸν ἀπέφεραν) ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀφῆκε δὲ ἐκεῖ ἀρχηγὸν τοῦ σώματος τὸν υἱὸν του Λεωνίδα καὶ λοιποὺς συγγενεῖς του.

Ὁ Δημήτριος Πετροπουλάκης προσκληθεὶς καὶ παρακαλεθεὶς παρὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς Ἐπανάστασεως ἐνήργησε ἐκστρατείαν εἰς Κρήτην. Συναθροίσας λοιπὸν περὶ τοὺς 1,000 ἐθελοντὰς ἐκ Λακωνίας ἐκ Πελοποννήσου καὶ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος, μετέβη εἰς Κρήτην ἀπὸ Γύθειον διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου «Π. Ἐνωσις» περὶ τὸν μῆνα Ὀκτωμβρίου τοῦ 1868 εἰς τὴν ἑ. εἰς Κρήτην ἐκστρατεῖαν πάλιν ἠκολούθησεν ὁ υἱὸς του Λεωνίδα βουλευτής καὶ λοχαγός, ὁ ἀδελφός του Ἀναστάσιος καὶ οἱ ἐγγονοὶ του Γεώργιος καὶ Σπυρίδων ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν εὗρον κατεβλημένην ἕνεκα τῆς εὐρωπαϊκῆς πίστεως καὶ τῆς καταλήψεως διὰ πύργων ἀπάσης τῆς νήσου, δὲν ἠδυνήθη νὰ δώσῃ νέαν ζῶν εἰς τὴν ἐπανάστασιν ὅπως εἰς τὴν πρώτην ἐκστρατείαν ἐπραξε· συνάψας λοιπὸν πειραματώδεις μάχας κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, καθ' ἃς ἀπώλεσε πολλοὺς τῶν συμπατριωτῶν του, ἐπὶ τέλους πολιορκηθεὶς ἐπὶ τῶν Λευκῶν Ὀρέων τῆς Κρήτης ὑπὸ πολυαριθμοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ διοικουμένου ὑπὸ πολλῶν πασσᾶδων, ἠναγκάσθη νὰ

συνθηκολογήσῃ. Εἰς τὴν ἑ. ἐκστρατείαν ἕνεκα τῶν κακουχιῶν καὶ στερήσεων ἀπέθανε μόλις ἀφίχθεις εἰς Σύρον ὁ ἐγγονός του Σπυρίδων.

Ἀθήνησι 16 Σεπτεμβρίου 1870.

Θ. ΚΟΓΚΟΡΙΣ

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ
ΤΟΥ ΕΝ ΡΩΜΗ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ Ε. Ε.

Προσμετασχημένον τὴν συνεδρίαν τοῦ ἀρχιγραμματεῖος τοῦ Ἰνστιτούτου καθηγητοῦ κ. Χέντςεν, ὁ καθηγητὴς κ. Γάττης (ἰταλὸς τὸ γένος) λόγῳ ἐπηκριθωμένου διήλθε τὰ εἰς φῶς ἀναφανέντα ὑπολείμματα τῆς ἀρχαίας σιταποθήκης, ἅτινα ἀνευρέθησαν ἐπὶ τοῖς νέοις κτίσμασι ἀνὰ μέσον τοῦ Ἀθηνῆνιου λόφου καὶ τοῦ ὄρους Τεσταίου. Αἱ οἰκοδομαὶ αὗται τοσοῦτον μεγαλοπρεπεῖς, ὥστε ἐτι ἐν τῷ μεσαιῶνι ἅπας ὁ τόπος ἐξ αὐτῶν ἔσχε τὴν ἐπωνυμίαν. Ὁ ἀγορευὼν κατέδειξεν ὅτι ἀρχικῶς ὑπὸ ἰδιοῦτων διασκευασθεῖσαι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀποθήκαι ἐπὶ τῶν καισαρειῶν χρόνων ἀνῆκον εἰς τὰς αὐτοκρατορικὰς κτήσεις, ὡς δύναται νὰ γνωσθῆ ἐξ ἐπιγραφῶν ἀρχαίων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ οἰκοδομήματα αὐτὰ ἦσαν καθωρισμένα πρὸς τὸν ἐφοδιασμὸν ἢ προμήθειαν τοῦ ἄστεος διὰ σιτηρῶν, ἐλαίου καὶ ἄλλων ὠνίων, ἀναγκαιῶς ἦσαν ἐκτισμένα ἐπὶ τόπων, ὅτινες ἦσαν εὐπρόσιτοι τοῖς καταπλέουσι πλοίοις ὡς ἀρίγνωτος εἶναι ἡ τοποθεσία τοῦ ἔμποριου κάτωθεν τοῦ Ἀθηνῆνιου λόφου. Αἱ δὲ περιφανέστεραι τῶν οἰκοδομῶν αὐτῶν ἦσαν ἀριδὴλως ἢ σιταποθήκη τοῦ Γάλβα, ἢ Γαλιβιανὴ συνήθως μὲν ἀποδιδόμενη τῷ αὐτοκράτορι Γάλβα, πράγματι δὲ ἡ αὐτὴ οὔσα ταῖς ἐπὶ τῆς αὐγουστείου περιόδου ἤδη ὑπαρχούσαις σιταποθήκαις τοῦ Σουλπικίου, ὅπως κατ' ἐπιγραφικὰς μαρτυρίας καὶ τὸ ὄνομα horrea galbiana ἀπαντᾷ ἐν τοσοῦτον ἀρχαίᾳ ἐποχῇ. Ἰστέον ὅτι ἡ θέσις τῆς τελευταίας ταύτης ὀρίσθη ἐναγχοῦς ἐξ ἀποκαλύψεως τοῦ τάφου ἐνὸς τῶν ὑπάτων Σεργίου Σουλπικίου Γάλβα καὶ οὐκ εὐκαταφρόνητα λειψάνα οἰκοδομῶν ἐν ὄλῳ αὐτῶν τῷ τρόπῳ τῆς διασκευῆς συμφωνοῦντα πρὸς ἄλλοθεν γνωστὰ εἰρήπια ἀποθηκῶν αὐτοδικαίως ἐπανάγονται εἰς αὐτάς. Ἐν ταῖς περὶ ὧν ὁ λόγος ἀποθήκαις πολυειδῶς μνημονεύονται ἐπιγραφικὰ μαρτυρία ἐν συναφεῖα πρὸς τρία συντάγματα, νεωστὶ ἐρμηνευθέντα ἀντὶ τῶν τριῶν ἀστικῶν κοόρτεων. Ὁ ἀγορευὼν ἀνεζήτησε πολὺ μᾶλλον ἐν αὐτοῖς μοῖραν τῆς σιταποθήκης αὐτῆς, ἐν ᾗ ἔσχεν ὑπ' ὄψεϊ τρεῖς μεγάλας αὐλάς, ὅπου ἦσαν αἱ τοποθεσίαι τῶν μαγαζείων καὶ ὧν ἡ ἀρχιτεκτονικὴ διασκευὴ ἐτι ἐστὶ δια-

σταλή. Ὑπομνήσας πρὸς τούτους τὸ ἐπὶ γεωργικῶν ἀντικειμένων ἐν χρήσει ὄνομα equites (δηλ. κτηνοστάσιον) διὰ σιτοβολῶνα περιτεταγμένον, κατέστρεψε τὸν λόγον.—Ἐἶτα παρελθὼν ὁ διδάκτωρ Στρυγώδω ἐζήτησε κατ' ἐξαιρέσει οὐχὶ ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον καὶ μάλιστα ἰχθυογραφίας τινὰς ὑφ' ἑαυτοῦ ἀνευρεθείσας ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Οὐατικανοῦ, ἰχθυογραφίας τοῦ Sandro Botticellis εἰς τὴν κόλασιν τῆς θείας κωμωδίας τοῦ Δάντου, αἵτινες ἀναπληροῦσι πως τὰς ἐν τῇ Ἀμιλτωνεῖᾳ συλλογῇ ἐν Βερολίῳ. Ὅθεν ἐπὶ τῇ βάσει ἐκτεθειμένων ἀπεικονισμάτων καὶ ἐπαληθευόντων ἰδιοφυῶν γνωρισμάτων (δηλὸν ὅτι τῶν ἐν Βερολίῳ) ἔφερε τὴν ἀποδείξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν καὶ διαφερόντως ἐζήρε τὴν σημασίαν τοῦ ὑφ' ἑαυτοῦ ὡς τίτλου τοῦ ὅλου ἔργου τεταγμένου φύλλου σὺν τῇ καθολικῇ παραστάσει τῆς κολάσεως, ὅπερ δύναται νὰ χρησιμεύῃ πρὸς ἀναπαράγωγὴν τῶν ἐπὶ ἐλλειπούσων ἰχθυογραφῶν. Τελευταίως παρελθὼν ὁ ἐν προομίῳ μνημονευθεὶς ἀρχιγραμματεὺς κ. Χέντξεν ἐπραγματεύθη δίκην συνεχείας τῶν ἐν τῷ χειμῶνι τοῦ ἐνεστώτος ἔτους παρὰ τὴν Scala Santa¹ ἐγγὺς τοῦ Πατερᾶνου ἀνασκαφέντων ἐνεπιγράφων λίθων (οἵτινες τηροῦνται νῦν ἐν τῷ καλουμένῳ κήπῳ Μαράινῃ) τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐν ξένων συγκειμένην σωματοφυλακὴν τῶν equites singulares². Ἐπεριδόμενος λοιπὸν ὁ κ. Χέντξεν ἐπὶ πραγματεῖα ἦν αὐτὸς οὗτος ἐξέδοτο ἔτει 1850 περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἀπέδειξε τὸ πῶς ἢ περὶ τῆς ὁ λόγος σωματοφυλακῆς διακρίνεται ἀπὸ τῶν ἀρχῆθεν γερμανῶν σωματοφυλακῶν. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν κατὰ τὸν ἀγορεύοντα ἐτέλουν εἰς τοὺς οἰκέτας τοῦ αὐτοκράτορος, οὗτοι δὲ διακρίνονται ἐκ τῆς ἐπωνυμίας ἐλευθεροί (—ἐξ ἐλευθέρων γεννηθέντες). Καὶ ἢ μὲν διοργανώσας αὐτῶν ἀποδίδοται ὑπὸ τοῦ προμνησθέντος διφήτορος τοῖς ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Φλαβίων αὐτοκράτορσιν, αἱ δὲ νέαι ἀποκαλύψεις δεικνύουσιν ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἀποκλινοῦσας ἐπίψεις ὅτι οἱ περὶ ὧν λόγος πάντες ὑφίσταντο ἤδη ἐπὶ Τραϊανῷ. Τὸ ὅτι δὲ οὗτοι μέχρι τοῦ νῦν θεωροῦνται κατ' ἐπικράτησιν γερμανικῆς, μάλιστα δὲ παταυικῆς καταγωγῆς τεκμηριῶσι καὶ αἱ νέαι ἐπιγραφαὶ καὶ ἀκριβεστέρως ἀντιβολῆ τῶν πρότερον γνωστῶν περὶ τοῦ ὅτι οὗτοι τούλάχιστον ἐν τοῖς πρώτοις καιροῖς τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν ἐστρατολογήθησαν ἐκ Θρακῶν καὶ λαῶν τοῦ Ἰστροῦ, πιθανῶς διότι ἅμα τῇ καταστολῇ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν κατὰ τὸν Ῥῆνον ἐπικουρικῶν στρατῶν ἐν τοῖς πρώτοις καιροῖς τοῦ Οὐεσπεσιανῷ, ἢ ἐξ ἰσπεύων φρουρὰ δὲν ἐπετρέπετο νὰ λαμβάνηται ἐκ τούτων. Ἄλλως τε εἰκοτολογεῖται ὅτι ἢ αὐτῇ φρουρᾷ δὲν κατεγράφη εὐθύς, ἀλλὰ συνέστη κατὰ μέγα μέρος δι' ἐκλογῆς ἐκ τῶν ἰσπεύων συνταγματῶν. Ἐν τούτοις διὰ τὸ κατεπεῖγον τοῦ χρόνου ὡς ἐν παρόδῳ μόνον ἐμνημονεύθησαν ἄλλα σπουδαῖα ζητήματα ἄτινα ἀπέβλεπον πρὸς τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας καὶ

1) ἁγίαν, ἢ ἱερὰν κλίμακα.

2) μοναδικῶν ἰσπεύων.

τὴν νόμιμον θέσιν τῶν equites singulares καὶ πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτῶν λατρευμένους θεοὺς.

Ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ Μάιον 1886.

Ν. ΠΕΤΡΗΣ

Ἡ ΣΦΑΓΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ

Τῶ 1821

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕἰΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Μάτην ἐζήτησα ἐν ταῖς ὑπαρχούσαις Ἱστορίαις τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ μάλιστα ἐν τῇ τοῦ Σ. Τρικοῦπη, ν' ἀναγνώσω τι ἀφορῶν τὴν καταστροφὴν τῆς νήσου Σαμοθράκης, συμβῆσαν τῇ 1 Σεπτεμβρίου τοῦ 1821. Ἡ νῆσος Σαμοθράκη, ὡς καὶ πᾶσαις δὴ ποτὶ ἄλλῃ νήσῳ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, εἶναι νήσος ἑλληνικωτάτη. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπέστη τὴν καθόλου τύχην τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ ἐπὶ τέλους ὑπέκυψε τὸν αὐχένα εἰς τὴν βίαν Μωάμεθ τοῦ Β'. Ὅτε δὲ τῷ 1821 ἠγγέλθη αὐτῇ ὅτι ἐφθασεν ἡ ὥρα τῆς ἐλευθερώσεώς της, ἐκήρυξεν ἑαυτὴν ἐλευθέραν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ τῇ μητρὶ Ἑλλάδι ἀνήκουσαν. Τὸ τόλμημα τοῦτο ἐτιμωρίθη ὑπὸ τοῦ δεσπότη τῆς δι' ὀξυτάτου πελέκειος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ L. Lacroix¹, τοῦ μόνου, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει μοι γνωστόν, εἰπόντος δύο καὶ μόνας λέξεις ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου: οἱ Τούρκοι κατερήμωσαν ἀσπλάγγτως τὴν νήσον ταύτην ἐν τῷ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνι.

Βεβαίως, γραπτὰ μνημεῖα τῆς ἱστορικῆς ταύτης ἀληθείας δὲν ὑπάρχουσιν, ὅμως εἰσέτι πολλοὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες διέφυγον τὴν σπάθην τοῦ βαρβάρου, ἀπαχθέντες αἰχμάλωτοι εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ πωληθέντες ὡς κτήνη ἐν ταῖς ἀγοραῖς τοῦ Βυζαντίου· τὸν προπαρελθόντα δὲ Μάιον ἀπέθανεν εἰς τῶν γερόντων, Σάββας ὁ Κεφάλας, ὁ ὁποῖος ἐν νεανικῇ ἡλικίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, μετ' ἄλλων Σαμοθράκων ἠγωνίσθη ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐν Σαμοθράκῃ, καὶ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν κατετάχθη ἑθελοντῆς εἰς τὸ ἑλληνικὸν ναυτικόν. Τὸν γέροντα τοῦτον, διὰ τελευταίαν φοράν, εἶδον ἐν Σαμοθράκῃ τὸν προπαρελθόντα Μάιον. Κατὰ τὴν σύμφωνον δ' ἀφήγησιν τῶν γερόντων τῆς Σαμοθράκης τὰ καθέκαστα τοῦ δυστυχῆματος τούτου ἔχουσιν ὡς ἐξῆς:

Ἑλληνικὸν πλοῖον, ὅπερ διήρχετο τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων καὶ παρῴτρυνε ταύτας εἰς γενικὴν κατὰ τοῦ τυράννου ἐξανάστασιν, διήλθε καὶ διὰ Σαμοθράκης καὶ εἶπε τοῖς προὔχουσιν, ὅπταν ἀκούσῃ τὴν ἐπαναστατικὴν κίνησιν τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς ὑπάρχοντας ὀλίγους Τούρ-

1) Univers. Iles de la Grèce. Paris, 1853, σελ. 372.

κοὺς καὶ νὰ λάβωσιν αὐτοὶ τὴν διοίκησιν τῆς νήσου. Μετ' ἐνθουσιασμοῦ οἱ Σαμοθράκες ἠσπᾶσθησαν τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ὠρκίσθησαν πίστιν καὶ ὑποταγὴν τοῖς πρωταγωνιστοῦσιν ὁμογενεσί. Πράγματι δὲ, ἅμα ἔμαθον τὰ γενόμενα ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ἀνέγνωσαν τὴν προκήρυξιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου τῆς 19 Ἀπριλίου τοῦ 1821, ἐδήλωσαν εἰς τὸν Μουδέρην τῆς νήσου, ὅτι τοῦ λοιποῦ εἶναι Ἑλλήνες ἐλεύθεροι καὶ, κατὰ συνέπειαν, ὅτι δὲν ἔχουσι πλέον νὰ πληρώσωσι φόρους εἰς τὸν Σουλτάνον. Ἦταν δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην Πρόκριτοι τῆς νήσου οἱ ἀκόλουθοι: Ἀλέξιος Αἰνεῖτης, Γεωργίουδης Πεζούλας, Γεώργιος, Σάββας Χατζῆ Γιαννάκη κλπ. Δημογέρον δ' ὁ Χατζῆ Γεώργιος. Ἡ εἶδησις αὕτη μετεδόθη ἀμέσως εἰς Δαρδανέλια, ὅπθεν ἐξήρτατο ἡ Σαμοθράκη· ἀλλ' ἡ τουρκικὴ κυβερνήσις, εὐρισκομένη εἰς μεγαλειτέρας ἐνασχολήσεις, ἐκόφυσεν ἐπὶ τινὰς μῆνας εἰς τὰ κινήματα τῶν Σαμοθράκων. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτου οἱ Σαμοθράκες ὠχύρωσαν μέρη τινὰ τῆς νήσου καὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χατζῆ Γεώργιου, τοῦ μόνου σχετικῶς ἐγγραμμάτου ἐπὶ τῆς νήσου, ὅστις τοῖς διεβεβαίονεν ὅτι ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἑλληνικὸς στόλος ἐμελλε νὰ ἔλθῃ εἰς ὑπεράσπισίν των, ἀνέμενον ἀφόβως τὸν ἐχθρόν. Τὰ ὀχυρώματα τῶν ἦσαν ἀσφαλέστατα, ἀλλ' ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων σχεδὸν ἦσαν ὅλως ἐστερημένοι. Ἐγεύθησαν δὲ σχετικῆς ἐλευθερίας σχεδὸν τεσσαράκοντα μηνῶν, ἤτις τοῖς παρεσκεύασε τὸν παντελῆ ὀλεθρόν των.

Ἡ Σαμοθράκη εἶναι χώρα ὀρεινὴ, δύσβατος καὶ ἀλίμενος. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἕνεκα τῶν λαμπρῶν ναῶν τῆς καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς τελομένων Καθειρέων μυστηρίων, διετέλεσεν ὡς ἴδιον Κράτος ἡμιανεξάρτητον, ὑπ' ἰδιαιτέρου ἀρχοντος κυβερνῶμενον, φέροντος τὸν τίτλον τοῦ Βασιλέως. Ἐκείνητο δὲ ἴδιον ναυτικὸν καθ' Ἡρόδοτον καὶ ἴδιαν πολιτείαν, τὴν ὁποῖαν περιέγραψεν ὁ Ἀριστοτέλης. Ὅτε δὲ παρεχωρήθη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων τοῖς Βενετοῖς καὶ, πρὸ πάντων, ὅταν περιήλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς οἰκογενείας τῶν Κατελοῦζων, εἶναι πιθανώτατον νὰ ἐχρησίμευσεν αὐτοῖς ὡς θέσις στρατηγικῆ ἱκανῶς σημαντικῆς, ὡς δύναται νὰ εἰκάσῃ τις τοῦτο ἐκ τῶν φρουρίων τὰ ὁποῖα ἐκτίσαν εἰς διαφόρους θέσεις τῆς νήσου. Ὑπὸ τοὺς Τούρκους διετέλεσεν, ὡς καὶ ἡ ἄλλη δουλωθεῖσα Ἑλλάς.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς σήμερον μόλις ἀνέρχεται εἰς 3,000 ψυχάς· ἀλλ' ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ἐκ τῶν γαιῶν, αἵτινες μέχρι μὲν πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐκαλλιεργοῦντο, σήμερον δὲ μένουσι χέρσοι, ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου ταύτης περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος λίαν πιθανῶς ἀνῆρχετο περὶ τὰς 10,000 ψυχῶν. Εἰς ὑποστήριξιν δὲ τῆς εἰκασίας ταύτης ἔρχεται ἡ μαρτυρία τοῦ Walpole ἔχουσα ἐν μεταφράσει ὡς ἐξῆς: «22 Μαρτίου 1801.—Λυπούμεθα ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ προσεγγίσωμεν εἰς Σαμοθράκην οἱ ναῦται ὅμως μᾶς βεβαιούσιν ὅτι τὰ δάση της καὶ αἱ πεδιάδες της εἶναι πάρα πολὺ ὠραῖαι καὶ οὐχὶ κατώτεροι ὁποιασδήποτε ἄλλης νήσου τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ ὅτι ὑπάρ-

χοῦσιν ἐπ' αὐτῆς πολλὰ ἐρείπια ἀρχαίων οἰκοδομημάτων. Ἡ δὲ μὴ μόνον πόλις ὑπάρχει ἐπὶ τῆς νήσου περιέχουσα περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας ἑλληνικὰς οἰκογενείας καὶ ὀλίγους Τούρκους.... Τὰ δάση της προμηθεύουσι ξυλείαν, ἣτις ἐξάγεται, αἱ δὲ πεδιάδες της παράγουσι κατ' ἔτος σχεδὸν 15,000 κοιλὰ ἐξαιρέτου σίτου ἐπὶ πλέον τῆς ἐτησίας καταναλώσεως· ἐξάγεται καὶ ὀλίγος τυρὸς αἰγός»¹.

Καθ' ὅλας λοιπὸν τὰς πιθανότητας, ὁ πληθυσμὸς τῆς Σαμοθράκης ἀνῆρχετο περὶ τὰς 10,000 ψυχῶν τὴν 1 Σεπτεμβρίου² τοῦ 1821, ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ Καπουδᾶν Πασᾶς ἀπεβίβασεν εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν παραλίαν τῆς νήσου, εἰς θέσιν καλουμένην Μακρηλαῖς χιλίους, ὡς λέγεται, τακτικούς στρατιώτας, ὅπως καθυποτάξῃ τοὺς ἀποστατήσαντας Σαμοθράκας.

Πρὶν ἢ ἀρχίσωσιν αἱ ἐχθροπραξίαι, ἐστάλησαν, ὡς λέγεται, ἀπὸ τὸν τουρκικὸν στρατὸν πρεσβευταί, ὅπως ζητήσωσι τὴν ὑποταγὴν τῶν ἐπαναστατῶν ὁ ἀρχηγὸς των ὁμοῦ Χατζῆ Γεώργιος ἀπήντησεν ἐν λέξει τοιαύτη: «Ἡμεῖς, ἀντὶ φόρων, ἔχομεν μαρποῦτι καὶ μοιλύθι εἰμῆθα Ἑλλήνες καὶ ὡς τοιοῦτοι προτιμῶμεν ν' ἀποθάνωμεν παρὰ νὰ ἤμεθα σκλάβοι».

Ἡ πρώτη συμπλοκὴ ἔλαβε χώραν ἐξώθεν τοῦ χωρίου εἰς θέσιν καλουμένην Μύλοι. Οἱ Ἑλλήνες κατεῖχον τὰ ὑψώματα τοῦ Κούκου καὶ τοῦ Βρυχοῦ. Ὅτε δὲ οἱ Τούρκοι ἐφθασαν μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ χωρίου, ἔλαβον μίαν ἐκκένωσιν πυροβόλων ἐπάνω των, ἢ ὁποῖα ἐπλήρωσεν τινὰς ἐξ αὐτῶν. Ἡ ἀπρόοπτος αὕτη προσβολὴ τοὺς ἠνάγκασε πρὸς στιγμὴν νὰ ὀπισθοχωρήσωσιν· ὅταν ὅμως ἐστοχάσθησαν ὅτι οἱ πολεμοῦντες Ἑλλήνες ἦσαν ὀλίγοι, ὠρμησαν ἐν σώματι κατ' αὐτῶν καὶ ἄλλους μὲν ἐφόνησαν, ἄλλους δὲ καὶ ζῶντας συνέλαβον, καὶ τοιοῦτοτρόπως, ἐν διαστήματι ὀλίγων ὡρῶν, ἐγένοντο κύριοι τοῦ χωρίου. Στρατὸς ἄλλης Κυβερνήσεως, ἐν τοιαύτῃ περιστάσει, ἤθελεν ἀρκεσθῆ εἰς τὸ νὰ συλλάβῃ τοὺς πρωταίτιους, οἵτινες δὲν ἦσαν περισσότεροι τῶν πενήτηκοντα, νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν καὶ ν' ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν, ἀφίμων ἦσυχον τὸ ἄσπλον πλῆθος, ὅπερ δὲν εἰδείξεν οὐδεμίαν ἀντίστασιν. Ἄλλ' ὄχι, ὁ ἐνοπλος οὗτος ἄγχιος στρατὸς παράφρων εἰσεπήδησεν ἐν τῷ χώρῳ, ὅπου γυναῖκες, παιδιὰ, γέροντες καὶ ἄσπλοι χωρικοὶ μὲ ἐσταυρωμέναις χεῖρας περιέμενον τὴν τύχην των, θύων καὶ ἀφανίζων πᾶν τὸ προστυχόν.

Ἡ σφαγὴ καὶ ὁ καταδιωγμὸς ἐξηκολούθησαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· κατὰ τὰς πρώτας τρεῖς ἡμέρας συνέλαβον ὄλους, ἀδιακρίτως πάσης ἡλικίας, τοὺς ἐκλείσαν ἐντὸς οἰκιῶν, ἐκεῖθεν δεδεμένους τοὺς ἔφερον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ διαρρέοντος τοῦ χωρίου βυακίου, καὶ ἐκεῖ ὡς ἄρνια τοὺς ἐσφάζον. Τὸ βυακίον τοῦ-

1) Robert Walpole, Ταξίδια εἰς διαφόρους χώρας τῆς Ἀνατολῆς Ἀγγλιστί). Ἐν σελ. 54.

2) Τὴν ἡμέραν ταύτην πολλοὶ γράφαι ἀκόμη καὶ σήμερον τὴν ἐορτάζουσιν εἰς μνήμην τῆς σφαγῆς τῶν γονέων των καὶ αὐτῶν χαλασμοῦ ὡν καθὼς τὸν ὀνομάζουσιν. Ὡστατῶς δ' ἡ ἀρχὴ τοῦ τραγῳδίου τοῦ περιγράφοντος τὴν σφαγὴν ἐκείνην ἔχει ὡς ἐξῆς:

Τὴν πρωτοσταυρινίστα τὴν Πέφτη τὸ ποῦρὸ
Προβάλανε οἱ Τούρκοι· πὸ πᾶν' ἀπ' τὸ βουδὸ.

το, έκτοτε ονομάσθη Έρκας (= Έπτακοσίος) ¹ ως εκ του αριθμού των εκεί σφαγέντων Σαμοθράκων, οτινες συνεποσούντο εις έπτακοσίους. Καθ' όλας τὰς άλλας ημέρας εξηκολούθουν να διατρέχουσι τὰ βουνά τῆς Σαμοθράκης καί, ως εν κυνηγίῳ, να πυροβολῶσι πάντα όντινα άπήντων. Τό βάρβαρον καί άπάνθρωπον τούτο κυνήγιον διήρκεσε περί τὰς τριακόνα ημέρας. Τινές των κατοίκων κατώρθωσαν καί έφυγον διά θαλάσσης, άλλοι δ' έκρύβησαν εις τὰ σπήλαια των ύψηλοτέρων κορυφῶν τῆς νήσου καί ούτως ήδυνήθησαν να διαφύγῳσι τὸ ξίφος των βαρβάρων. Ότε δέ οι Τούρκοι δέν άπήντων πλέον ούδένα όπως τόν φονεύσουσι, κατέλιπον τήν νήσον εν πλήρει πεποιθήσει ότι δέν άφήκαν ούτε ένα ζώντα, άπαγαγόντες εις αιχμαλωσίαν όλα τὰ παιδιά, όσα δέν έφόνευσαν.

Όταν οι εις τὰ όρη καταφυγόντες έβεβαιώθησαν περί τῆς φυγῆς των Τούρκων, κατήλθον εις τὸ χωρίον καί μετρηθέντες εύρέθησαν μόνον εκατόν. Καί οι φυγόντες διά θαλάσσης, περί τούς τριακοσίους, άμα έμαθον τήν άπομάκρυνσιν των Τούρκων επανέκαμψαν εις τὰς κατερμηθωθείσας έστίας των, όπως επαναλάβουσι τήν καλλιέργειαν των γαιῶν των, κλαίοντες καί όδυρόμενοι επί τοις άπολεθεισῳ γονευσιν, άδελφοίς, συζύγοις, τέκνοις καί συγγενέσιν αυτών.

Άλλά τὰ δυστυχήματα πάντοτε άλλεπάλληλα έρχονται. Η σφαγή του μηνός Σεπτεμβρίου τοσούτον τρόμον ενεποίησε τοις έναπομείνουσι Σαμοθράξιν, ώστε, άμα έβλεπον ξένον καί πρό πάντων, Τούρκον, εύθύς, καταλιπόντες τὰ έργα των καί τὰς οικίας των, έφευγον εις τὰ όρη. Τήν ήθικήν των ταύτην κατάστασιν έπωφελήθησαν κάλλιστα οι διαφόρων μερών πεπραταί καί, πρό πάντων, οι Τουρκαλθανοί, οτινες, όλων άτιμωρητεί, έλήστευσον τὰς οικίας των καί εν τῷ φανερῷ διήρπαζον τὰ κτήνη των. Η έλεινή αυτη κατάστασις διήρκεσεν όκτώ όλα έτη, ούτως ώστε μέχρι του 1829 κατώρθωσαν να μη αφήσωσι, κατά τὸ δὴ λεγόμενον, λίθον επί λίθου. Ακόμη δέ καί μέχρι σήμερα, μετά πενήτηκόνα έτη, οι δυστυχεῖς Σαμοθράκες δέν ήδυνήθησαν ν' ανακτήσωσι τήν προτέραν εύδαιμονίαν των. Τό όνομα δέ του Τούρκου τοις έμποιεί φρίκην καί τρόμον, αν καί Τούρκους συμπολίτας δέν έχουσιν ειμή μόνον πέντε.

Γέννημα καί ανάθρεμμα τῆς νήσου Σαμοθράκης, υιός δέ πατρός αιχμαλωτισθέντος εν τῇ πανωλεθρίῳ εκείνη, έκρινε καλόν να φέρω εις γνώσιν των ιστοριογράφων τήν ιστορικήν ταύτην άλλήθειαν. Σήμερα δ' όπότε καί πάλιν ή τύχη όλων των Έλλήνων εν νέου διακυβεύεται, εἴθε ή ανάμνησις αυτη να εύρη εύμενή άκρόασιν παρ' εκείνοις άρ' ών ή τύχη των πραγμάτων κρέμαται!

¹ Έγραφον εν Καρύαις τῆς Κορσικῆς κατ' Ιούνιον του 1886.

N. B. ΦΑΡΑΥΣ, Σαμοθράξ.

1) Οι Σαμοθράκες, άκόμη καί σήμερα, όταν άνειδίζουσι τοις εύθείς καί δειλοῦς συμπολίτας των, τοις λέγουσιν ότι «κατ' άγονται άπό τοις έπτακοσίους».

ΜΕΤΑΞΥ ΟΜΙΧΛΗΣ ΚΑΙ ΣΚΙΩΝ

(*) • L' chiuso is paradiso.

Muto per de Cherubini l' canto
 Sos l' inferno t' aspetta e isnor demoni
 Che ti straziano l' anima pentita
 Cou parvene faustastiche e con suoni.
 Danna Margherita.

Α'.

... Δύο αιώνες παρήλθον από τῆς όλεθρίας εκείνης νυκτός...

Ήτο ή νύξ τῆς δευτέρας Νοεμβρίου. Η φύσις θλιβερώς έκειτο γεγυμνωμένη των καλλονών, δι' ών κοσμεῖται κατά τὸ χλοερὸν έαρ. Τὰ στοιχεῖα έφαινοντο μαχόμενα πρὸς άλλα, καί ο άνθρωπος έσκίετο εις τὸ παρελθὸν βλέπων τὰ φύλλα διαδοχικῶς από των δένδρων πίπτοντα, ως πίπτουσιν αι έλπίδες άπ' εκείνου, όστις αισθάνεται εξασθενομένως τὰς δυνάμεις καί τόν θάνατον προσεγγίζοντα. Ταχειν ήγειρετο πυκνή όμίχλη, ήτις βαθμηδόν αύξάνουσα, κατεκάλυπτε τὰς έξοχάς, τήν πόλιν καί τὰ άχανῆ του ούρανού βασιλεία καί μετ' αυτῆς σκότος βαθύ διεχέετο επί τήν γῆν. Φανταστικάι άτμώδεις μορφαί διεκρινοντο άνα τὰς όδούς τὰ φῶτα ώχρά, έφαινοντο περιβεβλημένα υπό στακτοχρόνον άτμιδων, καί οι εν ταῖς οικίαις αυτών περιπατούντες έφαινοντο ως σκιαί πλέουσαι εντός του ώκεανου εκείνου των συμπεπικνωμένων άτμῶν.

Καί μόνη, σκεπτική, νέα τις κόρη εκάθητο πλησίον έστίας. Ήτο ώχρά καί τεθλιμμένη από καιρού εις καιρόν διά των δακτύλων, χείρὸς λευκῆς καί άδυνάτου, άπέμασσε δάκρυ, τὸ όποῖον έφαινετο έξερχόμενον εκ του μυοῦ τῆς καρδίας τῆς.

Πόσον εύγλωττον ήτο τὸ δάκρυ εκείνο!

Έφαινετο διηγούμενον άπασαν τήν ιστορίαν τῆς τεθλιμμένης εκείνης ψυχῆς.

Τέλος εκείνη ήνέφξε τὰ χείλη καί έξέφερε βαθύν στεναγμόν.

— Μοι είπον ότι κατά τήν νύκτα ταύτην έρχονται οι νεκροί, να συνομιλήσωσι μεθ' ήμῶν.

“Ω! αν τούτο ήτο άλλθές! Θα τόν επανέβλεπον, θα τῷ εξήτουν συγγνώμην, καί θα τῷ έλεγον — “Ακουσον ή ζωή, ήν διάγω έδώ, είναι άπομεμονωμένη καί βδελυρά. Ίσως θα άποθάνω άλλ' ή σκέψις μου θα ήναι πάντοτε έστραμμένη πρὸς σε, καί αν σύ ήθελες με συγχωρήσει, εύχαριστῶς θα έζων εντός των φλογῶν αιωνίως. “Ω! αν ήτο άλλθές ότι επιστρέφουσι τὰ πνεύματα να επισκεφθῶσιν ήμᾶς! καί όμως θέλω περιμείνει αυτᾶ καί αν κατώρθουν να τὰ ιδῶ, θα διακρίνω εν τῷ μέσῳ αυτών εκείνον, όστις εύρίσκειται πάντοτε εν

(*) Έκλείσθη ο παράδεισος. Βωβά είναι πλέον διά σε τὰ ψήματα των Χερουβίμ. Μόνον ή κόλασις καί οι δαίμονες αυτῆς σε άναμένουσιν, ότινες θα βασανίζουσι τήν άμαρτωλήν ψυχήν σου.

Κολασμένη Μαργαρίτα.

τῇ καρδίᾳ μου, εύχαριστῶς ήθελον άποθάνη κατά τήν αυτην εκείνην στιγμήν. —

Καί εισώπησεν ή βροχή εκρόται ισχυρώς επί των ύλων βαθεία δέ σιγή έβασίλευεν εις τὰ περίξ. Έθεσε τὸ μέτωπον μεταξύ των χειρῶν ή δυστυχῆς κόρη καί εκλαυσεν.

Β'.

Ίδου αυτη σκεπτική καί ώχρά: ώχρά ως ή ημέρα του άποχωρισμοῦ. Αι ώραι είναι δι' αυτην μακροί αιώνες, ως αι ώραι, άς διάγει δυστυχῆς δεσμώτης. Η ζωή είναι δι' αυτην σκληρά καί διαρκῆς θλίψις, μισητόν τὸ φῶς τῆς ημέρας, τρέμοντα σκότη τῆς νυκτός: μόνην παρηγορίαν έχει τὰ δάκρυα, τὰ πικρά δάκρυα τῆς άπελπισίας.

Ουχι πλέον άνθη, ουχι πλέον χοροί: παρήλθον αι προσφιλείς όνειροπολήσεις, τὰ γλυκέα όνειρα τῆς νεότητος, αι έράσμιαι φίλαι, αι παραχώδεις διασκεδάσεις.

Ίδου αυτη ώχρά καί σκεπτική. Άλλ' εις παρελθόντας χρόνους δέν ήτο τοιαυτη. Προσφιλής τοις πᾶσιν, ήτο ή χαρά των έορτῶν, τὸ κόσμημα των νεανιδων, ο φθόνος των όμηλικων αυτῆς. Φαιδρά, άμέριμος καί ώραια, έπέτα εν τῇ τύρβῃ του πλήθους, εν μέσῳ μυρίων λατρευτῶν, καί υπερόπτις έχαιρε, βλέπουσα αυτους πρό των ποδῶν τὸ γόνυ κλίνοντας.

Πολύ έχάρη καί ήγάπησεν. Άλλ' άγαπῶσα υπήρξεν ευτράπελος ως ή χαρίεσσα χρυσαλλίς, ήτις πετᾶ από άνθους εις άνθος, υπήρξεν όμοια πρὸς έπίχρυσον νέφος υπό των ανέμων παρακυρόμενον.

Έγνωρίσε ποτε άνθρωπὸν τινα, όστις τῇ ήρεσεν ήτο ώχρός, αύστηρὸς καί καλός: καί κατέστησεν αυτὸν ιδικόν τῆς κατά τινα εξ' εκείνων των στιγμῶν του ένθουσιασμοῦ, αἴτινες αναρπάζουσι τὰς θερμάς καρδίας. Καί συνεδέθησαν διά δεσμῶν αιωνίων. Οι πρώτοι χρόνοι τῆς ένώσεως αυτῶν υπήρξαν ώραίοι καί θερποί ως τὸ μειδιάμα τῆς έλπίδος: ή ζωή αυτών ήτο ειδύλιον, χαρά. Άλλά τὸ πᾶν ήλλαξε: καί επήλθον ήμέραι μονότονοι, μακρά καί όχληραί: ή άνία εκάθητο, όχληρὸς συνδαιτημῶν, επί τῆς τραπέζης των, καί συνώδευεν αυτους εις τοις περιπάτους, εις τὰ θέατρα, υπό τὰ κομψά τῆς κλίνης καλύμματα. Έν τῇ καρδίᾳ τῆς νεάνιδος είχεν εισχωρήσει κενὸν τάφου. Καί ο σύζυγος ήγάπα αυτην εν σιωπῇ. Τήν ζωήν του αυτην ήθελε δώσει να τήν ιδῆ φαιδράν. Συχνάκις μόνος, άνασκάπτων τὰ βάθη τῆς καρδίας του, έσκίετο να φέρηται σκληρῶς πρὸς αυτην, καί επεθίμει τόν θάνατον.

Ημέραν τινά είδεν αυτην φαιδράν καί μειδιῶσαν είχεν επανέλθει εν τῇ ψυχῇ αυτῆς τὸ πάθος τῆς πολυτελείας: έθώπευε τόν δυστυχῆ σύζυγον, εκάλυπτεν αυτῶν φιλημάτων, άτινα πρό πολλοῦ είχον εκλείψει.

Ήτο ο άσπασμός του Ιουδα!

Η γυνή ήρατο άλλου.

Γ'.

Πένθιμον ένδεδυμένην έσθήτα, προσμένει τώρα να ιδῆ αυ-

τὸν μεταξύ των πνευμάτων τήν καρδίαν αυτῆς κρυφία μετάνοια καταθλίβει: καί τρέμει εις τόν ελάχιστον κρότον. Νομίζει ότι άπασα ή περίξ φύσις καλεῖ τοις παρελθόντας, καί λέγει αυτοις: —

— Έγέρθητε, ω νεκροί, καί εξέλθετε εκ των τάφων. Αναφανήτε τοις ζῶσιν, καί εις εκείνον όστις σας λησμονεί ένθυμίζετε. — Ίπήξαμεν προσφιλείς ήμιν. —

Καί ή φωνή αυτη δίδει αυτη παρηγορίαν: άλλ' ή φρικώδης σιγή ήτις βασιλεύει εις τὰ περίξ άνορθοί τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς, καί ή δυστυχῆς τρέμει υπό του φόβου.

— Λοιπὸν θα τόν επανίδω! — Θα άκούσω τὰς μομφὰς καί τὰς καταράς αυτου. Άλλά θα χαρῶ τουλάχιστον βλέπουσα αυτὸν. Πτωχῆ φίλει!... Καί σύ τοσούτον με ήγάπησας!... τοσούτον με έλάτρευσας!... Τώρα ειπέ μοι: θα ήναι λοιπὸν αιώνιον τὸ πρὸς έμέ μίσος σου;... Ναί βαρὺ υπήρξε τὸ σφάλμα μου, άλλ' έλαθον άντάξιον ποιήν. . . . . Α! συγχώρητόν μοι! . . . . . —

Καί ύψωσε τοις όφθαλμοῦς πλήρεις δακρύων, καί εκράτει τὰς παλάμας ήνωμένως εις σημείον προσευχῆς. Με λελυμένην τήν κόμην, καί ώχράς τὰς παρειάς, φαίνεται ώραια άκόμη: άλλ' ή καλλονή αυτῆς είναι κατεστραμμένη, καταβεβλημένη. Η λύπη καί ή τύψη του συνειδότος φαίνονται έξωγραφημέναι επί του προσώπου αυτῆς.

... Η βροχή εν τούτοις αύξάνει: μεταβάλλεται εις φοβεράν καταιγίδα: από καιρού εις καιρόν ισχυρά πνοή άνέμου διασειεί μανιωδῶς τὰς ύέλους των παραθύρων.

Τὸ ωρολόγιον τῆς γειτονικῆς εκκλησίας σημαίνει τήν ένδεκάτην τῆς νυκτός. . . . . Τὸ πᾶν διαδέχεται ή σιγή. . . . . καί ή κόρη προσμένει. . . . .

Δ'.

Καί ή κόρη προσμένει εν στεναγμοῖς καί δακρύοις άνυπόμονος ένεκα τῆς βραδύτητος, άνοίγει μέρος τῆς θύρας καί στηρίζεται επ' αυτῆς διά των άγκώνων.

Ο άνεμος παγώνει τὸ πρόσωπον αυτῆς, ή βροχή λούει τὰς λεπτάς τρίχας. . . άλλ' αυτη ούδεν αισθάνεται, μένει ακίνητος ως άγαλμα. Μετά ταῦτα τείνει τὰ όπα, τρίβει τοις όφθαλμοῦς. . . . .

Σκότος καί σιγή. . . . .

Μόνον ένίοτε από διαστήματος εις διάστημα άκούονται οι μονότονοι παραπονητικοί τῆς γλαυκῆς στεναγμοί, οτινες άποπνίγονται υπό τῆς βοῆς του φοβεροῦ άνέμου. Πυκνὸς νεφελώδης ιστός έξαπλοῦται επί τήν γῆν, καί στερεῖ αυτην του ώραιου φωτός των άστέρων. . . . . Συρίζει ο άνεμος συγκεκριμένος. . . . . Έρημία τάφου φαίνεται βασιλεύουσα των περίξ. . . . .

... καί ή κόρη προσμένει. . . . .

Κύπτουσα καί ακίνητος επί του κατωπλίου φαίνεται κοι-

μωμένη ναρκωτικόν ὕπνον· ἄλλ' ἡ φαντασία παρίστηεν αὐτῇ παραδόξους εἰκόνας. . . . .

Ταχεῖα σημαίνει ἡ δωδεκάτη μακρόθεν ἀρχίζουσι νὰ ἀκούωνται γλυκεῖαι ἀρμονίαι, καὶ ὠχρὸν φῶς διαλύει τὴν πυκνὴν οὐμίχλην. Μετὰ ταῦτα ἡ οὐμίχλη ἐξαφανίζεται ἐντελῶς τὸ φῶς αὐξάνει, διαχέεται πανταχοῦ, καὶ φωτίζει οὐρανὸν καὶ γῆν. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ τούτου τῆς λάμψεως, πετώσι χιλιάδες χιλιάδων θεῖαι μορφαί, μακάριαι ἐν τῷ μέσῳ ἀπείρων φιλημάτων καὶ παραδείσιος αὔρα φέρει μέχρι τῶν ὠτων αὐτῆς τὰ θεῖα αὐτῶν ἄσματα, τὰ ὅποια ἀνθρωπίνῃ γλῶσσα ἀδυνατεῖ νὰ περιγράψῃ. . . . .

Εἶτα ὡς μαγικὴ ὄπτασις τὰ πάντα διασκεδάζονται, καὶ χάνονται ἐν τῷ ἀπείρῳ τοῦ στερεώματος. . . . Τὰ σκότη κατακαλύπτουσι ἐκ νέου τὴν γῆν, ἡ βροχὴ βραγδαίως πίπτει, ... καὶ ἡ κόρη προσμένει. . . . .

Ε΄.

Ὡς ἀντανάκλασις πυρκαϊῆς ἀλλαχόθεν φαίνεται μετὰ τοῦ ἐρχόμενου ἐρυθρόχρου φῶς, ὅπερ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξαπλούμενον, λαμβάνει σχῆμα φλογῶν, αἰτίνες φοβεραὶ καὶ καταστρεπτικαὶ ἀνυψοῦνται. Ὁ ἀήρ λαμβάνει τὸ χρῶμα τῆς πορφύρας, καὶ αἱ πίπτουσαι σταγόνες τῆς βροχῆς φαίνονται ὡς σταγόνες αἵματος. Καὶ ἐκ τῶν φλογῶν ἐκείνων ἐξέρχεται παράπονον ἀσθενὲς κατ' ἀρχάς, τὸ ὅποιον αὐξάνει ἐν ὄσῳ αἱ φλόγες πλησιάζουσι παράπονον λυπηρὸν καὶ σπαρκακτικόν, ὡς τὸ τοῦ ἐλπίζοντος, καὶ τοῦ κλαιόντος ἐν μετανόῃ, παράπονον ὅπερ σοὶ σπαράσσει πικρῶς τὴν καρδίαν. Καὶ ἰδοὺ ἐν βίπῃ ὀφθαλμοῦ αἱ φλόγες ἐκείναι πληροῦνται ἀπειραριθμῶν φασμάτων, ἅτινα ὑψοῦσιν ἠνωμένως τὰς παλάμας εἰς προσευχὴν, καὶ ἅτινα χύνουσι θερμὰ δάκρυα, ζητοῦντα παρὰ τῶν ζώντων τὴν παρηγορίαν μιᾶς ἀναμνήσεως καὶ μιᾶς προσευχῆς.

Καὶ ἡ κόρη παρατηρεῖ μετὰ προσοχῆς τὰ φάσματα ἐκείνα. Διὰ βλέμματος προσεκτικῆς καὶ διαλάμποντος, ζητεῖ νὰ διακρίνῃ τι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους. . . . . ἡ καρδία αὐτῆς πάλαι ζωηρῶς βλέπει δύο σκιάς, αἰτίνες ἐναγκαλιζονται μετ' ἀπελπισίας. . . . . αἰτίνες πλησιάζουσι αὐτήν. . . . Τὰς ἀναγνωρίζει. — Εἶναι οἱ γονεῖς τῆς. — Ἐκφέρει κραυγὴν τρόμου, καὶ ἀκούει ἠχούσας εἰς τὸ οὖς αὐτῆς τὰς λέξεις — Δυστυχῆς θυγατερ! . . . . αὔριον ἀνοίγεται ὁ τᾶφος σου I. . . . . Τὸ πᾶν διαλύεται. Ἡ οὐμίχλη πυκνὴ καὶ πυιγερὰ κατακαλύπτει τὴν γῆν. . . . . ἡ βροχὴ βραγδαίως πίπτει. . . . .

. . . . καὶ ἡ κόρη προσμένει. . . . .

ΣΤ΄.

Ἡ ἀτμόσφαιρα καθίσταται σκοτεινότερα, τὰ νέφη συγκρούμενα παράγουσι ἀστραπὰς καὶ βροντὰς τρέμουσι ὡς δι' ὑπογείου δυνάμεως διασειόμεναι οἰκίαι καὶ μέγαρα καὶ

μακρόθεν ἀκούονται φωναὶ καὶ ἄγριοι καὶ ἀπαίσιοι ὀλολυμοὶ. Μετ' ὀλίγον δὲ ὡς καὶ πρότερον πανταχόθεν φάσματα φρικώδη ἀναφαίνονται, ἅτινα δάκνουσι τὰς χεῖρας, βλασφημοῦσι κατὰ τοῦ Θεοῦ, συσπῶσι τὰς ἀνωμάλους καὶ σκληρὰς τρίχας, καὶ καταρώμενα τὸ ἀνθρώπινον γένος, περιστρέφονται τρέμοντα ἐν τῇ σκοτεινῇ ἀτμοσφαιρᾷ. Καὶ τρέχουσι, τρέχουσι ὀλολύζοντα, καὶ ἀμοιβαίως κατακερματίζόμενα. Εἰς τῶν δυστυχῶν τούτων πλησιάζει πρὸς τὸ θυρίδιον ἔνθα αὕτη ἵσταται προσεκτικῶς θεωροῦσα, καὶ λαμβάνων αὐτὴν ἐκ τῆς μακρᾶς κόμης. — Ἐραγῆς!! Ἐλθε μετ' ἐμοῦ, τῇ εἶπεν. — Ἐνεκα σοῦ μόνης δὲν εὕρισκω ἡσυχίαν αἰωνίως! . . . . . Ἐλθέ! σὲ προσμένω — . . . . . Καὶ ἀνελήθη Σατανικῶς καγχαίον. . . . .

Τὸ πᾶν ἐκ νέου ἐχάθη!

Ὀμίχλη, ἀστραπαί, βραγδαία βροχὴ!! . . . .

Μελαγχολικὴ διέτρεχεν ἡ σελήνη τὰς ἐκτάσεις τοῦ αἰθρίου οὐρανοῦ, καὶ μία ἀκτίς αὐτῆς ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ θυριδίου τῆς δυστυχῆς ὠραίας. Ψυχρὰ καὶ ἀκίνητος ἡ πτωχὴ κόρη ἔκειτο ὑπτίως ἐπὶ τοῦ κατωπλίου. Ἡ νυκτερινὴ αὔρα ἐπαίξε μετὰ τῶν βοστρύχων τῆς ξανθῆς κόμης, καὶ τὸ ὠχρὸν φῶς καθίστα αὐτὴν προσφιλεστέραν.

Ζ΄.

Τὴν ἐπομένην εὐρον αὐτὴν νεκρὰν μετὰ τὴν κόμην λελυμένην καὶ ἀνώμαλον. . . . . Οὐδεὶς ἔκλαυσε αὐτήν! . . . . Οὐδεὶς ἔθεσεν ἐν ἄνθος ἐπὶ τοῦ τάφου ἐν ᾧ κεῖται. . . . . Δυστυχῆς κόρη! Πᾶντες τὴν ἐλθσμόνησαν ἢ, ἐὰν ἐνθυμῶνται ἐνίστε αὐτήν, τὴν ἐνθυμοῦνται, ἵνα διηγηθῶσι τὴν λυπηρὰν αὐτῆς ἱστορίαν, καὶ εἰπωσιν εἰς τὰς ἀθάνας νεάνιδας.

— Τὸ ἁμάρτημα ἐπροξένησεν αὐτῇ τὴν τύχην τοῦ συνειδότητος, καὶ αὕτη μόνον ἐφόνευσεν αὐτὴν· οὐχὶ αἱ σκιάι. —

(DOMENICO CIAMPOLI). ANT. ΦΡΑΒΑΣΙΑΝΣ

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Ὁ Αὐγουστος ἔχων ποτὲ παρακαθημένους, τὸν Βιργίλιον πάσχοντα ἐξ ἄσθματος, καὶ τὸν Ὁράτιον πάσχοντα ἐκ δακρυώδους παθήσεως, εἶπεν ἀστεϊζόμενος, ὁ Ἰδοὺ λοιπὸν πάθημα μεταξύ στεναγμῶν καὶ δακρύων».

Μεταξὺ τῶν σοβαρῶν βιβλίων, εἰς ἃ ἠσχολεῖτο ὁ Ρακίνας κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν ἐν Port-Royales-Champs, περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖράς του καὶ τὸ ἑλληνικὸν μυθιστόρημα οἱ ἔρωτες τοῦ Θεαγένους καὶ τῆς Χαρικλείας. Ὁ σκευοφύλαξ Κλαύδιος Λανσελὸτ συλλαβὼν αὐτὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀναγινώσκοντα τὸ σκανδαλώδες τοῦτο βιβλίον, τὸ ἤρπασεν

ἐκ τῶν χειρῶν του καὶ τὸ ἔριψεν εἰς τὸ πῦρ. Ὁ νεαρὸς Ρακίνας κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ νέον ἀντίτυπον, ὅπερ ἔλαβε τὴν ἰδίαν τύχην. Ἐπὶ τέλους προμηθευθεὶς τρίτον ἀντίτυπον, καὶ φοβούμενος τούτου τὴν στέρησιν, κατώρθωσε νὰ τὸ ἀπομνημονεύσῃ ὀλοκλήρην. Εἶτα παρουσιασθεὶς μετὰ τοῦ βιβλίου εἰς τὸν σκευοφύλακα, τῷ λέγει: «Δύνασθε νὰ πυρπολήσητε καὶ τοῦτο τὸ ἀντίτυπον καὶ τὰ ἄλλα».

Διάσημος ἐρασιτέχνης ἐπικρίνων ποτὲ τὰ ἔργα διακεκριμένου ζωγράφου, καὶ παρατηρῶν τὴν παριστώσαν εἰκόνα τὸν ἐν Κανῆ τῆς Γαλλικαίας γάμον, εἶπε γελῶν ἀλοσίμονον! ἔστω καὶ διὰ τῆς ζωγραφικῆς, εἶναι δύσκολον νὰ κάμῃ τις γάμον».

Ἰατρός τις περιπατῶν μετὰ τινος φίλου του, παρετήρησεν αἴφνης ἐνώπιόν του ὠραιότατην γυναῖκα. Ὁ ἱατρός ἔσπευσε πάραυτα νὰ διέλθῃ τὴν ὁδὸν ἵνα τὴν ἀποφύγῃ. Ὁ φίλος του, θελήσας νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν: «ἐνοσήλευσα τὸν σύζυγόν τῆς, ἀπεκρίθη ὁ ἱατρός. — Μήπως εἴχατε τὴν ἀτυχίαν νὰ σὰς ἀποθάνῃ; — «Τοῦναντίον, τὸν ἔσωσα», ἀπήντησεν ὁ ἱατρός.

Ὁ ἰταλὸς ποιητὴς Μεταστάσιος τοσοῦτον ἦτο φίλος τῆς τάξεως, ὥστε συνείθιζε νὰ λέγῃ πάντοτε γελῶν: «Φοβοῦμαι τὸν Ἄδην, ἐπειδὴ εἶναι τόπος παραχθῆς καὶ ἀταξίας».

Ὁ Καρδινάλιος Dubois, προσβληθεὶς ὑπὸ βαρέος νοσήματος ἀπαιτήσαντος τὴν βοήθειαν τῆς χειρουργικῆς, προσεκάλεσε τὸν ἱατρὸν Boudou, χειρουργὸν τοῦ νοσοκομείου Hôtel Dieu. «Ἰατρέ, τῷ λέγει, ἐλπίζω τοῦλάχιστον ὅτι δὲν θὰ μὲ θεραπεύσητε ὡς θεραπεύητε τοὺς πτωχοὺς ἀσθενεῖς τοῦ νοσοκομείου σας. — Ὅλοι οἱ ἀσθενεῖς τοῦ νοσοκομείου εἶναι δι' ἐμὲ πανιερῶτατοι, ἀπεκρίθη ὁ περικλεῆς χειρουργός.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ (A. VON WINTERFELD). ΥΠΟ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ Μ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

Λέγουσιν, ὅτι ἡ κουφότης διατηρεῖται παρὰ γυναίξιν μέχρι τῆς τελευταίας των πνοῆς. Ἡ δεσποινὶς Δοριβοῦ διετείνετο περὶ ἐαυτῆς τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ τὸ διετείνετο μόνον, ἴσως δὲ καὶ νὰ τὸ ἐπίστευεν· ἀλλ' ἐπλανᾶτο. Ἀφοῦ ἐν τῇ νεότητι τῆς οὐδένα εὔρεν, ὅστις νὰ τῇ ἀρέσκῃ, ἠγόρασεν ἐν ἡλικίᾳ 45 ἐτῶν, ὠραίαν τινα ἐξοχικὴν ἐπαυλίαν, ὅπου ἠσχολεῖτο περὶ τὴν σύνταξιν τῶν ἀπομνημονευμάτων τῆς. Αὐτὴ, δὲν ἐκάλει τοῦτο κουφότητα, ἄλλως ὅμως ἐφρόνει ὁ κόσμος.

Μόνος αὐτῆς σύντροφος ἦτο ὁ συνταξιούχος δικαστὴς Χοῦμπελ, παιδρὸν πεντηκονταπενταετῆς γεροντοπαλλήκαρον, ὅστις μετὰ καιρὸν, τοσοῦτον τὴν ἐνοστιμεύθη ὥστε τὴν ἐζήτησεν εἰς γάμον. Καὶ διατὶ τάχα ὄχι; Ἡ δεσποινὶς Δορυβοῦ ἦτο πάντοτε νοστιμωτάτη, τὴν δὲ νεότητα, ἥτις τῇ ἔλειπεν ἀντικαθίστα διὰ τοῦ πνεύματος καὶ ἀξιαγασίας τῆς. Κατ' ἀρχὰς ἡ κυρία Δορυβοῦ ἐγέλασεν ἐπὶ τῇ προτάσει μετὰ ταῦτα ὅμως τὴν ἔθηκεν ὑπὸ σκέψιν. Τὰ δύο κτήματά των συνώρευον ὁ δὲ Χοῦμπελ εἶχεν ἀποκτήσει μετ' αὐτῆς μεγάλην οἰκειότητα, ὥστε οὐδὲως παράδοξον ἢ φιλία των νὰ καταλήξῃ εἰς γάμον. Ἀλλ' ὅπως κερδίσῃ χρόνον ἢ παρακληθῇ περισσότερο (τίς δύναται νὰ εἴπῃ ἀκριβῶς ποῖον ἐκ τῶν δύο;) ἡ δεσποινὶς Δορυβοῦ ἐπραττεν ὅπως ἡ Πηνελόπη, ἀνέβαλε τὸ πρᾶγμα, ὄχι ὅμως ἀνυφανίτουσα ὑφασμά τι διὰ νυκτός, ἀλλὰ διὰ τῆς υποσχέσεως ὅτι ἤθελε τῷ δώσῃ τὴν τελευταίαν ἀποκρίσιν τῆς, ὅτε θ' ἀπεπεράτου τὸν δεύτερον τόμον τῶν ἀπομνημονευμάτων τῆς, τὸν ὅποιον ὅμως δὲν ἐσκόπει νὰ δημοσιεύσῃ ἐν ζωῇ. εἰ καὶ ὁ πρῶτος εἶχε κάμει furore καθ' ὄλην τῆς λέξεως τὴν σημασίαν. Ἦτο τοῦτο ἰδιοτροπία ἢ ἤθελε νὰ ἀποφύγῃ τοὺς ἐχθροὺς, οὓς τῇ ἐπέσυρεν ἡ ἐκδοσις τοῦ πρώτου τόμου; Τίς εἶδεν; Ὁ ἐκδότης, ὅστις εἶχεν ὠφελῆθῃ, ἐγένετο ἐξαλλος ἅμα μαθὼν τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ τὴν ἰκέτευε μέχρις οὗ ἡ δεσποινὶς Δορυβοῦ ἀπέστειλε τὸν φίλον τῆς Χοῦμπελ εἰς Βερολίνον, ὅπως κομίσῃ αὐτῷ τὴν τελευταίαν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν τῆς. Ἀναμένοντες τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εὕρισκόμεν τὴν εὐφυᾶ συγγραφέα ἐν τῷ θελκτικῷ σπουδαστηρίῳ τῆς γράφουσαν, ἐνῷ παρὰ τὸ παράθυρον ἵσταται χαρίεσσα νεάνις παρατηροῦσα πρὸς τὸν κήπον, πλήρης βεμβασμοῦ. Ἡ δεσποινὶς Δορυβοῦ εἶχε γνωρίσει τὴν νεάνίδα ταύτην πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐν τινι τῶν μακρυνῶν περιπάτων τῆς παρὰ χωρικῇ τινι, παρ' ἣ ὁ ἐπίτροπός τῆς εἶχε τοποθετήσῃ ἐπὶ πληρωμῇ τὴν ὄρρανὴν ταύτην πρὸς βελτίωσιν τῆς ἀσθενοῦς ὑγείας τῆς, τοσοῦτον δ' ἤρεσεν εἰς τὴν γεροντοκόρην ὥστε τῇ ἐπρότεινε νὰ τὴν λάβῃ μεθ' ἐαυτῆς ὡς σύντροφον ἢ κόρη, μετὰ μικρὸν δισταγμὸν, ἐδέχθη τὴν πρότασιν, καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν εὕρισκόμεν αὐτὰς ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ οὐδεμία εἶχεν εἰσεῖτι μετανόησει ἐκ τῆς ἀποφάσεώς τῆς.

— Ἄ! εἶπεν ἡ δεσποινὶς Δορυβοῦ, ἐγκαταλείπουσα τὴν γραφίδα, σήμερον δὲν θὰ ἐργασθῶ σὲ παρακαλῶ, Καικιλία, μοὶ κάμνεις τὴν χάριν νὰ μοὶ ἀναγνώσῃς τὸ χειρόγραφον; . . . οὕτως εὕρισκω εὐκολώτερον ἂν πρέπει ν' ἀφαιρέσω τι.

Ταῦτα λέγουσα ἐνεχείρισε τῇ νεάνιδι τὸ χειρόγραφον αὐτῇ δ' ἤρξατο:

«Κατὰ τὸ 1839 ὑπῆρχε γρᾶία τις γελοία, σχεδὸν ὡς ἡ βαρῶν Ῥαίβινς, εἰς τὴν ὅποιαν ἐπῆλθεν ἡ μωρὰ ἰδέα νὰ πιστεύσῃ, ὅτι νεανίας τις τὴν εἶχεν ἀγαπήσει περιπαθήστατα...»

Ἡ νεάνις διεκόπη εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὑπὸ ἐλαφροῦ γέλωτος. Δεῖξά τῷ Θεῷ! ἀνέκραξεν ἡ δεσποινὶς Δορυβοῦ, εἶπε ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν σὲ βλέπω παιδρὰν, ἀφ' ὅτου μένεις πλησίον μου. Ἐξακολουθεῖ πάντοτε ν' ἀποδιώκῃς τὴν ἀθλίαν αὐ-

την μελαγχολίαν, πρό πάντων δὲ ἐμπιστεύθητι εἰς ἐμέ. Ἐὰν θλίψῃς τις βαρύνῃ τὴν ψυχὴν σου, σκέψθητι, ὅτι ἐμπιστευομένη μοι αὐτὴν, θέλεις ἀνακουρισθῆ· μήπως ἡ καρδίᾳ σου... αἱ;

Ἡ νεανίας, ἐρυθρίασασα ἐταπεινώσε τους ὀφθαλμούς.
— "ὦ! τὸ ἐμάντευσαι! ἀνέκραξεν ἡ δεσποινὶς Δουρουβούχ, λησμονήσασα, καθ' ὄλοκληρίαν τὸ χειρόγραφο... ἐννοῶ ἐγὼ ἀπ' αὐτά, ἂν καὶ παρήλθε πλέον δι' ἐμέ ἡ ἐποχὴ τῶν ἐρώτων... λοιπὸν τί συμβαίνει, κόρη μου;

Ἡ Καικιλία ἐταράχθη ἔτι μᾶλλον καὶ ἐδίσταζε.
— "Ἐλα!.. ἠμίλησον! Μήπως καὶ ἐγὼ δὲν σοὶ ἔδωκα νὰ ἐννοήσῃς τὴν συμπάθειαν, ἣν τρέφω πρὸς τὸν κύριον δικαστήν, προσέθηκε μειδιῶσα.

— "Ἐγνώρισα εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἕνα νέον, ἤρξατο ἡ Καικιλία· ἦτο πτωχὸς καλλιτέχνης, ὅστις ἄλλοις θὰ ἐκληρονομήσει μεγάλην περιουσίαν... ἡ οἰκογένειά του ἀντίστατο εἰς τὸν μετὰ πτωχῆς νεανίδος γάμον του... ὅταν ἔμαθον τοῦτο ἡ ὑπερφανειά μου προσεβλήθη καὶ παρεκάλεσα τὸν κηδεμόνα μου νὰ μὲ στείλῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ νὰ μὴ προδώσῃ εἰς κανένα τὸν τόπον τῆς διαμονῆς μου.

— "Α! ἄ! λοιπὸν ὄχι λόγον ὑγείας...
— Αὐτὸ ἦτο ἀπλὴ πρόφασις... ἤθελον νὰ διακόψω εὐτυχῆ σχέσιν, οὐδεμίαν πλέον παρέχουσαν μοι ἐλπίδα.

— "Ἀτυχῆς κόρη! εἶπεν ἡ δεσποινὶς Δουρουβούχ, τοῦτο εἶνε ἀληθὴς ἠρωϊσμός... ἀλλ' εἶσαι νέα καὶ θὰ εὐρεθῇ ἄλλος τις· ὁ χρόνος παρηγορεῖ καὶ μεταβάλλει τὴν καρδίαν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἠκούσθησαν κτυπήματα ἐπὶ τῆς θύρας.

— Εἰσέλθετε! εἶπεν ἡ κυρία Δουρουβούχ.
Εἰσῆλθε τότε ἐντὸς τοῦ δωματίου, ἀνθρώπος τις ἀναστήματος μετρίου καὶ στοργγύλος μὲ ὀλίγον ἀραιὰν κόμην φιλικὸν δὲ καὶ φαιδρὸν ἐπὶ τῆς ἀπαστραπτούσης φυσιογνωμίας του μειδιάμα.

— Σὲ καλῆμερίζω ταπεινότητα, (gauy unter thanigen guten Morgen) κυρία μου, εἶπε. Σὰς προσκυνῶ, δεσποινὶς Καικιλία... Ἐρχομαι αὐτὴν τὴν στιγμήν ἀπὸ τὸν ἐκδότην σου... ἀλλὰ πρῶτον ἐπιτρέψόν μοι ν' ἀσπασθῶ τὴν ὠραίαν χειρὰ σου.

— Ἔστω τώρα λοιπὸν κάθισε καὶ λέγε, εἶπεν ἡ δεσποινὶς Δουρουβούχ.

— Εἶσαι εὐγενεστάτη... Δὲν ἠμίλησα μὲ τὸν ἴδιον ἐκδότην, διότι ἔλειπεν εἰς ταξείδιον ἕνεκα ὑποθέσεών του, ἀλλὰ μὲ τὸν πληρεξούσιόν του, τὸν κύριον Ἀλφρέδον Γέρτσμανν.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ἀκουσίως ἡ Καικιλία.

— Μήπως γνωρίζετε τὸν κύριον τοῦτον;

— Ἔβλεπε ὁ ἐπίτροπός μου.

— Τί λέγετε! καὶ πῶς δὲν μοὶ ἀνέφερε περὶ ὑμῶν; δὲν ἤξευρε λοιπὸν, ὅτι εὐρίσκεσθε ἐνταῦθα;

— Δὲν τῷ ἔγραψα εἰσέτι... διότι ἐφοβοῦμαι...
— Λοιπὸν;... καὶ τί εἶπεν ὁ κ. Γέρτσμανν; ἠρώτησεν ἡ δεσποινὶς Δουρουβούχ.

— Ἦτο τῆς ιδέας, ὅτι ὁ ἐκδότης σου θὰ ἐλύσσα ἐξ ὀργῆς ἅμα ἤθελε μάθει τὴν ἀπάντησίν σου, καὶ ὅτι ἔχει, ὡς κύριος τοῦ πρώτου τόμου, δικαίωμα καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου. Σοὶ προσφέρει 4.000 μάρκας, καὶ ἀπειλεῖ ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως, ὅτι θὰ σοὶ ἐγείρῃ δίκην, τὴν ὑποίαν θὰ ἀπολέσῃς ἀγαπητῆ μου δεσποινίς.

— Πιστεύεις πράγματι;

— Δὲν δύναμαι νὰ σοὶ δώσω ἄλλην παρηγορίαν, εἰμὴ ὅτι εἶμαι πρόθυμος νὰ πληρώσω τὸ ἥμισυ τῶν ἐξόδων.

— "ὦ! καὶ ποῖος θὰ σοὶ ἐδίδο το δικαίωμα τοῦτο;

Ἁ δικαστὴς Χούμπελ ἐγερθεὶς, ἠσπάσθη ἐκ νέου τὴν μικρὰν λευκὴν χειρὰ της.

— Σὺ αὐτὴ, φιλότιμη μου, εἶπε· δὲν ὤρισες τὴν τελευταίαν ἀπάντησίν σου τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἤθελες τελειώσῃς τὸν δεύτερον τόμον τῶν ἀπομνημονευμάτων σου; καὶ δὲν μοὶ ὑπεσχέθης νὰ μοὶ ἀναγνώσῃς τότε καὶ τὸ τέλος αὐτῶν;

— Τὸ τελευταῖον τοῦτο θέλω τὸ ἐκπληρώσει, ἴσως αὐριον ἀπεκρίθη ἡ κυρία μειδιῶσα... ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πρῶτον, λαμβάνω τὴν τόλμην νὰ σοὶ εἶπω, ὅτι ἡ ἀπόφασίς ἐκείνη πιθανὸν νὰ εἶναι καὶ ἐναντίον σου.

— Τότε ἀποσύρομαι καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν δίκην, ὑπῆρξεν ἡ ἀστεία ἀπόκρισις. Ὁ κύριος λοιπὸν Γέρτσμανν ἐμελλε νὰ τηλεγραφῆσῃ εἰς τὸν ἐκδότην σου, καὶ τίς οἶδεν ἂν ἀπὸ τῆς αὐριον δὲν σοὶ κηρύξῃ τὸν πόλεμον.

— Τότε θὰ ἤμαί εἰς θέσιν νὰ ὑπερασπισθῶ μόνη μου κύριε δικαστά μου.

Μὲ τὰς λέξεις ταύτας, ἔλαβεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς Καικιλίας τὸ χειρόγραφο, ὅπως τὸ ἀποτελειώσῃ καὶ παρετήρησε τὸ ὄρολόγιόν της.

— Εὐαρεστεῖσαι, ἀγαπητὴ μοι φίλε, νὰ μοὶ προσφέρῃς τὸν βραχίονά σου δι' ἕνα περίπατον ἐν τῷ κήπῳ.

— Μὲ καθιστᾷς τὸν εὐδαιμονέστατον τῶν θνητῶν, χαριεστάτη κόρη.

Ἀμφότεροι ἐξῆλθον, ἡ δὲ νεανίς ἐκάθησε παρὰ τὸ παράθυρον, ἵνα συνεχίσῃ τὴν διακοπείσαν ὄνειροπόλησίν της.

Δύο ἡμέρας μετὰ τὰ ἀνωτέρω, ἔκτακτος ταχυδρομικῆ ἀμαξᾶ διήρχετο ἐν μέσῳ νέφους κονιορτοῦ.

Ἐν τῇ ἑλαφρᾷ καὶ ἀνοικτῇ ἀμάξῃ ἐκάθησαν δύο ἄνδρες, ὁ εἰς ἡλικιωμένος καὶ καταπόρφυρος ἐκ ταρχῆς ὁ ἕτερος νεώτερος, ὠχρὸς καὶ ξεμωδῆς.

— Ἐδῶ εἶνε τέλος πάντων τὸ Βούχβαλδ; ἠρώτησεν ὁ τεταραγμένος τὸν ταχυδρόμον, σύρων αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τελαμῶνος, ἐφ' οὗ ἦτον ἀνηρητημένος τὸ κέρας του.

— Μάλιστα, κύριε.

— Ὅπου κατοικεῖ ἡ δεσποινὶς Δουρουβούχ;

— Μάλιστα, κύριε· θέλετε νὰ ἐρωτήσω εἰς τὴν ἐπαυλιν;

— Δι' ὄνομα Θεοῦ ὄχι!... δὲν ὑπάρχει κανὲν ξενοδοχεῖον;

— Μάλιστα, κύριε.

— Πήγαίνε με λοιπὸν εἰς αὐτό.

— Πολὺ καλὰ, κύριε.

Μετὰ τινα λεπτὰ τῆς ὥρας, οἱ δύο κύριοι κατῆλθον τῆς ἀμάξης καὶ εἰσῆλθον ἐντὸς δωματίου τινος τοῦ ξενοδοχείου.

— Τώρα λοιπὸν, εἶπεν ὁ τεταραγμένος μόλις εἰσῆλθον, τώρα λοιπὸν πήγαίμε καὶ ἐκτέλεσον καλῶς τὴν ἐντολήν σου.

— Ἀλλὰ θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃτε πρῶτον νὰ ἀλλάξω ἐνδύματα, κύριε Χέλτσελ.

— Τίς ἡ ἀνάγκη!... καθάρισον τὸν κονιορτὸν τοῦτο ἀρκεῖ· ἔχεις εἰκοσιτεσσάρων ὥρων διορίαν· οὐδὲ λεπτὸν περιπλέον.

— Ἀλλὰ, κύριε Χέλτσελ, μὲ τόσον ὀλίγον χρόνον, εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον.

— Ἐὰν ἦνε δυνατόν καλῶς, ἐὰν δὲν ἦνε, τοῦτο ἀφορᾷ εἰς σέ... ἐὰν ἐντὸς 24 ὥρων δὲν μοὶ φέρῃς τὸ χειρόγραφο δὲν λέγω οὐδὲ λέξις περὶ τῆς ὑποθέσεώς σου εἰς τὸν κύριον Γέρτσμανν.

— Ἄλλ' ἔστε λογικώτερος, κύριε Χέλτσελ.

— Ἔστω σὺ λογικώτερος! ἐβρυχήθη οὗτος ἐρυθριῶν καὶ ταραττόμενος ἔτι μᾶλλον. Δοκιμὸς εἶνε ὁ τῆρῶν τὸν λόγον του καὶ ἐκτελῶν τὰ συμφωνηθέντα. Πρέπει νὰ εὐχαριστῆς τὸν Θεὸν διὰ τὴν εὐτυχῆ σύμπτωσιν νὰ εὐρεθῶμεν ἡμῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Γέρτσμανν, διότι ὁ κύριος Γέρτσμανν ἠρνεῖτο κατηγορηματικώτατα νὰ σοὶ εἴπῃ τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τῆς Καικιλίας. Ἐὰν ἐγὼ δὲν εἶχον μετὰ ταῦτα τὴν καλοσύνην νὰ σοὶ τὸν εἶπω, δὲν θὰ τὸν ἤξευρες εἰσέτι.

— Τὴν καλοσύνην! ἀντίειπεν ὁ νεανίας· εἰσέτι μᾶλλον, ὅτι ἔχετε κάμει μετ' ἐμοῦ συμπερούσαν σύμβασιν, εἰς ἣν ὑπεχώρησα, μόνον διότι δὲν ἔβλεπα ἄλλο μέσον, ὅπως ἐπαπανεύρω τὴν προσφιλεῖ μοι Καικιλίαν.

— Ἐὰν ἐντὸς 24 ὥρων δὲν μοὶ φέρῃς τὸ χειρόγραφο, οὐδέποτε θέλεις καταρθῶσαι νὰ συνομιλήσῃς μὲ τὴν ἀγάπην σου.

— Ἦμην ὑποχρεωμένος πρὶν ἢ μοὶ εἴπητε τὸ μέρος, ὅπου κατοικεῖ, ἀλλ' ἀφοῦ μοὶ τὸ εἶπετε, ἡ δὲ Καικιλία δὲν εὐρίσκειται ἐκεῖ...

— Ἀδιὰφορον! ἐπληροφόρηθην ἡμῶς, ὅτι εὐρίσκειται ἐνταῦθα. Μήπως θέλεις νὰ εἴπῃς μὲ αὐτὰ ὅτι θεωρεῖς τὴν πρὸς ἐμέ ὑποχρέωσίν σας;

— Ὅχι! ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ μόνον νὰ μὲ ἀφήσετε νὰ δοκιμάσω τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς δι' ἄλλου τρόπου.

— Ὡραία! Δοκίμασε λοιπὸν τότε νὰ λάβῃς καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Γέρτσμανν δι' ἄλλου τρόπου. Ἐὰν δὲν τὸν πείσω ἐγὼ νὰ σοὶ δώσῃ τὴν χειρὰ τῆς Καικιλίας, οὐδεὶς ἄλλος θέλει τὸν πείσει πρὸς τοῦτο.

— Λοιπὸν πράγματι δὲν ὑπάρχει ἄλλο μέσον; εἶπεν ὁ νεανίας· παραχωρήσατέ μοι τοῦλάχιστον ὅκτῳ ἡμέρας.

Ἀνοήσια!... αὐτὸ δὲν γίνεται... ἀνήγγειλα ἤδη τὸν δεύτερον τόμον ἂν δὲν τὸν ἐκδώσω χάω τὴν ὑπόληψίν μου μετὰ τῶν ἐκδοτῶν. Πῶς τὸ θέλεις λοιπὸν; ἐξ αὐτοῦ θὰ ὠφελῆθῃς σὺ μᾶλλον ἢ ἐγὼ· θὰ κερδίσῃς τὴν εὐδαιμονίαν σου ἐνῷ ἐγὼ θὰ πληρώσω τέσσαρας χιλιάδας μάρκας δι' ἕνα τό-

μον ἀπομνημονευμάτων... καὶ ὅλα αὐτὰ θὰ πληρωθῶσιν ἀμέσως, κύριε! Ἐλα! καθάρισθη καὶ μὴ χάνῃς καιρὸν ἀνωφελῶς. Νομίζω, ὅτι ἀρκεύοντως σοὶ διηκόλωνα τὴν ὑπόθεσιν· ἐπρομηθεύθη ἀπὸ τὴν κυρίαν Βαλβέργ, ἐπιστολήν, ἣτις σὲ συνιστᾷ εἰς τὴν δεσποινίδα Δουρουβούχ ὡς πολιτικὸν φυγάδα... κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔχεις ἤδη κερδίσει τὸ ἥμισυ τοῦ παιγνιδίου.

Ὁ νεανίας ἐστάναζε καὶ ἤρξατο πράγματι καθαρῶς καθαριζόμενος διὰ τῆς ψήκτρας.

— Λοιπὸν ἄς γείνη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! εἶπε θέτων τὸν πλῆθον του· ἐὰν τοῦλάχιστον ἦτο νέα ἐκείνη, μετ' ἧς θὰ ἔλθω εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτόν... ἀλλὰ μία γραφία ἐκεῖ!... αὐτὸ καθιστᾷ τὸ πρᾶγμα δυσχερές... θὰ μὲ ταραξῇ δ' ἴσως καὶ ἡ Καικιλία, διότι δὲν θὰ εὐρῶ κατὰλληλον περίστασιν νὰ τῇ εἶπω τὴν αἰτίαν τῆς ἐλεύσεώς μου. Αἱ! ἄς γείνη ὅ,τι γείνη!

— Τώρα εἶνε δωδεκάτη, ἐφώνησεν αὐτῷ ὁ βιβλιοπώλης· λοιπὸν ἔχεις καιρὸν μέχρι τῆς δωδεκάτης τῆς αὐριον.

— Πολὺ καλὰ... ὑγειαινότες.

Ὅτε ἐφθασε πρὸς τὴν θύραν τῆς μικρᾶς ἐπαύλειος ἀνέπνευσε παρατεταμένως.

— Θάρρος, εἶπε καθ' ἑαυτόν, θάρρος!

Ἐκρούσε τότε τὴν θύραν καὶ ἐνεχείρισε τῷ ἐξελθόντι οἰκέτῃ τὴν συστατικὴν ἐπιστολήν τῆς κυρίας Βαλβέργ. Μετὰ πέντε λεπτὰ τῷ ἀνηγγέλλῃ, ὅτι ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὑπεδέχθη αὐτὸν ἡ οἰκοδέσποινα, κρατοῦσα εἰσέτι ἠνεωγμένην τὴν ἐπιστολήν αἱ δὲ πρῶται ἐντυπώσεις ἀμφοτέρων ἐπὶ τῇ θέσῃ ἀλλήλων ἐφάνησαν εὐάρεστοι.

— Καλῶς ἦλθετε, κύριε Μέρτσει, εἶπεν ἡ κυρία, χαιρετῶσα καὶ κινουσα εὐμενῶς τὴν κεφαλὴν της· ἡ βαρῶνη Βαλβέργ σὰς συνιστᾷ πρὸς ἐμέ θερμῶς· καὶ ναὶ μὲν, δὲν συγκαταριθμεῖται πλέον αὐτὴ μετὰ τῶν στενῶν φίλων μου, ἀφ' οὗτου μᾶς ἐψύχραναν μικραὶ τινες φιλονεικίαι...

— Ἀνέγνωσα περὶ τούτου εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά σας, εὐγενεστάτη δεσποινίς, ὑπέλαβεν ὁ νεανίας... ἀλλὰ νομίζω, ὅτι συνεφιλώθητε πάλιν.

— Λαμβάνω ἡμῶς πάντοτε ὑπ' ὄψει τὰς συστάσεις της, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία... Ἡ βαρῶνη μοὶ γράφει, ὅτι καταδιώκεσθε ἕνεκα πολιτικῶν τινος φυλλαδίου καὶ ἔχετε ἀνάγκην ἀσφαλοῦς ἀσύλου δι' ὀλίγον χρόνον. Ἐγὼ ζῶ ἐνταῦθα μόνη μετὰ μιᾶς συντρόφου· εὐτυχῶς ἡ ἡλικία μὲ ἀπαλλάσσει ἀπὸ ὑποφίας τινὰς καὶ σχόλια τοῦ κόσμου. Οἱ ὑπηρεταὶ μοι εἶνε ἐγγέμουθοι δὲν δέχομαι δὲ ἄλλην ἐπίσκεψιν ἐκτὸς συνταξιοῦχου τινὸς δικαστοῦ, τοῦ ὁποίου ἡμῶς δύνασθε εὐκόλως ν' ἀποφύγητε τὴν συναναστροφὴν. Μὲ ἄλλους λόγους, κύριε Μέρτσει, σὰς δέχομαι ἐν τῇ οἰκίᾳ μου.

Οὐδέποτε ἠλπίζεν ὁ νεανίας ἀρχὴν τόσον εὐνοϊκὴν καὶ ἡ-χαρίστησεν αὐτὴν διὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων φράσεων.

— Θὰ θέλητε ἴσως τώρα ν' ἀποσυρθῆτε εἰς τὸ δωματίόν σας· ἠρώτησεν ἡ δεσποινίς· ἢ νὰ διατάξω πρῶτον ν' ἀναβιβάσωσι τὰ πράγματά σας;

— Ὅχι! ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ μόνον νὰ μὲ ἀφήσετε νὰ δοκιμάσω τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς δι' ἄλλου τρόπου.

— Ὡραία! Δοκίμασε λοιπὸν τότε νὰ λάβῃς καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Γέρτσμανν δι' ἄλλου τρόπου. Ἐὰν δὲν τὸν πείσω ἐγὼ νὰ σοὶ δώσῃ τὴν χειρὰ τῆς Καικιλίας, οὐδεὶς ἄλλος θέλει τὸν πείσει πρὸς τοῦτο.

— Λοιπὸν πράγματι δὲν ὑπάρχει ἄλλο μέσον; εἶπεν ὁ νεανίας· παραχωρήσατέ μοι τοῦλάχιστον ὅκτῳ ἡμέρας.

Ἀνοήσια!... αὐτὸ δὲν γίνεται... ἀνήγγειλα ἤδη τὸν δεύτερον τόμον ἂν δὲν τὸν ἐκδώσω χάω τὴν ὑπόληψίν μου μετὰ τῶν ἐκδοτῶν. Πῶς τὸ θέλεις λοιπὸν; ἐξ αὐτοῦ θὰ ὠφελῆθῃς σὺ μᾶλλον ἢ ἐγὼ· θὰ κερδίσῃς τὴν εὐδαιμονίαν σου ἐνῷ ἐγὼ θὰ πληρώσω τέσσαρας χιλιάδας μάρκας δι' ἕνα τό-

—Εἶσθε εὐγενεστάτη, δεσποινίς· τὰ ἀφήκα ἐν τῷ ξενοδοχείῳ καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκη τῆς γενναίας προστασίας σας τὴν νύκτα... θὰ σὰς παρακαλέσω μόνον νὰ προσθέσετε εἰς τὰς τόσας καλωσύνας σας τὴν ἄδειαν νὰ μείνω εἰσέτι ὀλίγα λεπτὰ πλησίον σας.

Ἡ δεσποινίς ἐκάθησεν ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου καὶ ἔνευσε τῷ ξενιζομένῳ τῆς νὰ τὴν μιμηθῇ. Ἐπηκολούθησε βραχεῖα σιγή.

—Μήπως σὰς ἀπασχολῶ; εὐγενεστάτη δεσποινίς· ἠρώτησεν ὁ Μέρτσιος, διακόψας πρῶτος τὴν σιγὴν καὶ ἀποβλέπων εὐθὺς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐλεύσεώς του... ὁ χρόνος, ὃν ἀφιερῶτε εἰς τὴν ἐργασίαν σας, εἶνε τόσον πολὺτιμος...

(*Ἐπεται τὸ τέλος).

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΚ ΤΩΝ «ΑΓΡΥΠΝΙΩΝ»

Κοιμοῦ τὸν νήδυμον, κοιμοῦ μοιραῖα ἀνθρωπότης,
βαρῦθυμος ἐκ τῶν παθῶν καταπεπονημένη
ἐν τῇ γαλήνῃ τῆς νυκτός, καὶ ἡ αἰωνιότης
ὡς ἀμοιβὴ τῶν πόθων σου ταχέως 'σ ἀναμένει.

Εἰς μόνον τλήμων ἀγρυπνεῖ, εἰς δὲν κοιμᾶται μόνον
θερμὸς τοῦ κάλλους λατρευτῆς, καὶ τῆς δόξης μύστης,
κι' ἐνῶ παλαιεῖ ἀπελπίς μέσῳ ἀλήκτων πόνων,
βρεθάξει εἰς τὸ ἴδαμα τῆς θελκτικῆς μορφῆς τῆς.

Ἐὰν προβάλλῃ φοβερὰ ἡ ὄψις τοῦ χειμῶνος,
μὴ φωτοβόλος καὶ φαιδρὰ δὲν λάμπει ἡ Σελήνη;
Ἐὰν τοῦ φθίνῃ τὴν χρυσὴν νεότητα ὁ πόνος
δὲν πρέπει εἰς τὸ στήθος του νὰ ζῆ καὶ ἡ... Ἐκεῖνη; ...

Ἐὰν δὲν σβέννυται τὸ φῶς φανοῦ κοιμητηρίου
ἐν καταγίδει φοβερὰ θυέλλη, ἀπαισία,
ὦ! πολὺ μᾶλλον ἴσταται πρὸ τῶν δεινῶν τοῦ βίου
ὠψίφρων καὶ τηρεῖ τὸ πῦρ ἡ εὐγενὴς καρδιά.

Τὴν ἀγαπᾷ, μέσῳ στυγνῶν καὶ ἀνιάτων πόνων,
κι' ἐνῶ στενάζει ἀφ' ἐνός, φαιδρὸς ἐξ ἄλλου χαίρει,
διότι τὴν καρδίαν του ἐκεῖνης ἔχει θρόνον,
ἐφ' οὗ ὠραῖα ὡς ἀστὴρ χρυσάκτινος μαρμαίρει.

*Ἀλλὰ ἐκεῖνη;... Ἰδοῦ, φεῦ!... ὁ σκόπελος ὁ θραύων
πᾶσαν ὠραῖαν σκέψιν του, καὶ ζεῖδωρον ἰδέαν
πάντοτε τοῦτο σκέπτεται... καὶ ν' ἀγαπᾷ μὴ παύων
σπραγίζει τὴν δόξην του αὐτὴν τὴν τελευταίαν.

*Ἀπὸ τοῦ βράχου τῆς Φρεαττίους κατὰ Σεπτέμβριον 1886.

Τῆ ΝΙΝᾶ

Μυρμήγκι ἕνα
—σύ δὲν τὸ εἶδες ποῦ περπατοῦσε,
ἦσαν μακριά—
βῶτα ἐμένα...
ὦ, τὸ καυμένο! πῶς τὸ τραβοῦσε
'μὲς 'ς τὴ φωλιά.

Εἶχε 'ς τὸν ὦμο
βαρὺ ἀστάχι, καὶ προσπαθοῦσε,
τὸ καφερό,
νὰ περπατήσῃ,
κι' ἀπὸ τὸ βάρος κατακυλοῦσε
τί φοβερό!

Γι' αὐτὸ τὸ βάρος
'ἔρει πῶς πρέπει νᾶνε πλασμένο
σῶμα γερὸ,
ἀλλ' εἶχε θάρρος,
γιατὶ θὰ ζοῦσε εὐτυχισμένο
πολὺ καιρό... .

Σηκώθη πάλι
καὶ 'ς τὸ ἀστάχι μ' ἄγριο 'μάτι
ρίχνει 'ματιὰ,

Κι' ἕνα κομμάτι
ἄχαρνα πιάνει μ' ἀπελπισμένη
δαγκωματιὰ.

Εἶχε καρδιά,
ἀλλὰ μὲ τόσο μικροῦλι στόμα
τί ἔμπορεῖ!

Ὀμως 'ς τὴ βία
βί' ἀντιτάττει, σφίγγει τὸ στόμα,
καί... προχωρεῖ.

Μὲ ἀγωνία
ἀλλὰ μὲ πείσμα, ποῦ μιὰ ἐλπίδα
δείνει γλυκεριά,
καὶ μὲ μανία
γοργὰ τὸ σέρνει... ἔφθασε τέλος
μὲς τὴ φωλιά.

Τώρα κοιμᾶται
ἡσυχὸ πλέον 'ς τὰν ἀκτορά του
καὶ δὲν πονεῖ,
οὔτε θυμᾶται
τὸς πρώτας θλίψεις εἰς τὴν χαρὰν του
τὰς λησμονεῖ.

Κατ' Αὐγουστον 1886.

ΦΟΛΟΗ

ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΣΟΥ

Ξανθὰ λουλούδια σὺναξες σᾶν τὰ ξανθὰ μαλλιά σου,
ἕνα στεφάνι μουπλεξες γεμάτο εὐωδίαν
σᾶν τὸ θερῶ, μοῦ φαίνεται, πῶς βλέπω τὴν καρδιά σου
νὰ μοῦ ζητῇ στεφάνωμα καὶ πίστιν αἰώνιαν!

*Ἐνα πανσὲ γιὰ ἐνθύμησι ἐχάρισες σ' ἐμένα
στὴ μνήμη μου αἰώνια γιὰ νᾶχω τ' ὄνομά σου
μὲ λουλουδάκια μου 'στειλες λογάκια ἀγαπημένα
γιὰ νὰ μοῦ 'ποῦν τὸν ἔρωτα ποῦ καίει τὴν καρδιά σου.

Κόρη ἀγνή καὶ ἄδολος, σᾶν τὸ μικρὸ παιδάκι
ποῦ ἡ καρδοῦλα του ποτὲ δὲν ἔνοιωσε τὸ φέμμα
Πιστεύω εἰς τὰ λόγια σου· καὶ μὲ γλυκὸ φίλακι
τὸ δέχομαι τὸ δῶρο σου σᾶν βασιλιάς τὸ στέμμα!

*Ἀθήναι 17 Μαΐου 1886.

Κ. Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ. 612 στίχ. 22 ἀντὶ «ἐκ τῶν προτέρων ὑπογραφεισῶν,
Ἡ πρόβλεψις» ἀνάγν. «προὑπογεγραμμένων. Αὐθ' ἡ πρόβλε-
ψις». — Σελ. 294 στίχ. 29 ἀντὶ «Plehsares» ἀνάγν. «
«Pleasures». — Σελ. 594 στίχ. 29 ἀντὶ «Sutterland»
ἀνάγν. «Sutterlant».